Krajevne novice

Glasilo občine Šmartno pri Litiji

Junij 2025
Letnik 10, številka 5

Iz tokratne vsebine:

Pogovor z Janezom Dremljem
stran 6–7

In memoriam
Janez Ambrož st. (1935–2025)
stran 13

Osvežena podoba gradu Bogenšperk
stran 10

Majske slovesnosti v šmarski župniji
stran 17

ISSN 2463-8579

Občina Šmartno pri Litiji kot zgled uspešne lokalne skupnosti: vizija, razvoj in skrb za občane

Vloga lokalnih skupnosti v Sloveniji je izjemno pomembna, saj občine predstavljajo temelj upravljanja in razvoja, ki neposredno vpliva na kakovost življenja prebivalcev. Občina Šmartno pri Litiji je v zadnjih dveh letih in pol pod vodstvom župana Blaža Izlakarja dosegla številne pomembne rezultate, ki so v neposrednem stiku s potrebami občanov in ustvarjajo temelje za nadaljnji razvoj.

Občina je v tem obdobju aktivno vlagala v infrastrukturo, ne le v ceste, ampak tudi v kulturne objekte, širitev šolskih in športnih površin ter obnovo javnega prostora. Župan Izlakar je z vodenjem občine usmerjen v strateške projekte, ki niso usmerjeni le v izboljšanje kakovosti bivanja, ampak tudi v izboljšanje pogojev predšolskega in šolskega izobraževanja ter vzgoje. Občina pod njegovim vodstvom izboljšuje tudi pogoje za gospodarski razvoj. Dosegel je, da se končno sanira odlagališče nevarnih odpadkov na Grmačah.

Poleg tega je občina uspešna pri projektih, ki krepijo medgeneracijsko sodelovanje in zdravstveno oskrbo. V kratkem lahko pričakujemo pričetek gradnje novega prizidka k Zdravstvenemu domu Litija, katerega soustanoviteljica je šmarska občina. S tem bodo izpolnjeni prostorski pogoji za vključitev našega zdravstvenega doma v nacionalno mrežo 15 satelitskih urgentnih centrov. Center za izvajanje nujne medicinske pomoči bo tako kadrovsko kot tudi tehnično opremljen za takojšnjo obravnavo akutno bolnih. Z vključitvijo evropskih in državnih sredstev v številne projekte, ki vključujejo razvoj infrastrukture in socialnih storitev, je Šmartno pri Litiji postalo zgled učinkovitega upravljanja z občinskim denarjem.

Na ministrstvu za javno upravo z veseljem opazujemo te dosežke. Lokalna samouprava je ključna za razvoj države in naša vloga je, da občinam zagotovimo podporo ter poenostavimo postopke, ki jim omogočajo lažje delovanje in izvajanje projektov. Občina Šmartno pri Litiji je lep primer, kako lahko dobra organizacija, vizija in učinkovito upravljanje pripeljejo do napredka, ki je v korist vseh prebivalcev.

Z uspešnim vodenjem župana Blaža Izlakarja je občina še naprej na dobri poti k nadaljnjemu razvoju in boljšemu življenju za vse.

Z mesecem junijem vstopamo v čas počitnic in dopustov. Želim vam, da ga preživite lepo in mirno.

Franc Props, minister, Ministrstvo za javno upravo

Občina Šmartno pri Litiji
Tomazinova ulica 2, 1275 Šmartno pri Litiji
Elektronski naslov: info@smartno-litija.si
Telefon: 01 896 27 70
Faks: 059 097 480

Uradne ure
Ponedeljek: 8.00–12.00 in 13.00–15.00
Sreda: 8.00–12.00 in 13.00–17.00
Petek: 8.00–13.00
Uradne ure župana so po dogovoru, zaželena je predhodna najava na telefonsko številko 01 896 27 70.

Glasilo občine Šmartno pri Litiji Krajevne novice
Prispevke in oglase za naslednjo številko Krajevnih novic, ki bo izšla julija 2025, pričakujemo najkasneje do sobote, **28. 6. 2025**, na elektronski naslov uredništva: **krajevnenovice@bogensperk.si**. Članke, prejete po tem datumu, bomo objavili v okviru možnosti. Avtorje prispevkov in naročnike oglasov naprošamo, naj pri pisanju in oblikovanju upoštevajo navodila, ki so objavljena na spletni strani Občine Šmartno pri Litiji.

Izdajatelj:
Javni zavod Bogenšperk

Odgovorni urednik:
dr. Jernej Kotar

Uredniški odbor:
Katarina Kragelj, Domen Merzel, Matjaž Hostnik, Uroš Pušnik in Aleš Kralj

Jezikovni pregled:
Janoš Železnik

Naslovna fotografija:
Igrišče Šmartno

Foto:
Arhiv Občine Šmartno pri Litiji

Prelom in tisk:
Četisk, d. o. o.
Bežigrajska cesta 5
3000 Celje

https://obcina.smartno.si/mediji/krajevne-novice/

Glasilo izhaja v nakladi 1800 izvodov in je brezplačno.

ISSN 2463-8579

Novice iz Tomazinove

Avtor članka: Blaž Izlakar, župan

V soboto, 31. 5. 2025, smo uradno otvorili Igrišče Šmartno. S prisotnostjo sta nas med drugimi počastila minister za gospodarstvo, turizem in šport, g. Matjaž Han, in minister za javno upravo, mag. Franc Props.

Projekt igrišča je pričel nastajati na koncu prejšnjega mandata, in če vam iskreno priznam, bi glede na začrtano smer, ki smo si jo v tem mandatu zastavili, romal v predal. Glavni razlog tiči na drugi strani šole, kjer smo pričeli z največjim investicijskim projektom v zgodovini občine, Vrtcem Ciciban. Gradbišče lepo napreduje, trenutno smo v fazi arheoloških raziskav, ki bodo (upam) končana v predvidenem roku.

Glavni razlog, da je projekt realiziran, je odločitev naše vlade, Ministrstva za gospodarstvo, turizem in šport na čelu z ministrom, ki sta v letu 2024 v primerjavi s preteklostjo namenila visoke spodbude za investicije v športno infrastrukturo. Odločitev za nas ni bila lahka, za celoten projekt bomo namreč odšteli dobrih 800.000 EUR, kar je več kot polovica sredstev, ki jih v investicije v celotni občini lahko namenimo v enem letu. Vlada nam je pomagala z 250.000 EUR, kar vsekakor ni zanemarljivo, in na tem mestu se v imenu občine za prejeta sredstva iskreno zahvaljujem.

Letošnje leto smo se na občini odločili, da bo tema praznika in celotnega dogajanja dom. Beseda je lahko sicer precej obrabljena, meni osebno pa po drugi strani pove vse. Dom ni nujno samo stanovanje ali hiša, dom je tam, kjer odraščamo, kjer si nabiramo življenjske izkušnje in kjer se gradi osebnost.

Naše igrišče v Šmartnem je bilo vedno dom. Dom tako za otroke kot odrasle. Kot zanimivost moram omeniti, da smo šele dobrih 14 dni pred odprtjem odkrili, da je v soboto, 24. 5., minilo natanko 60 let od otvoritve prejšnjega igrišča. Očitno pogum včasih vendarle spremlja tudi kanček sreče. Ob branju takratne kronike mi je najbolj padlo v oči to, da so takrat učenke in učenci celo pomagali pri

Šolski igrišči, 1965

gradbenih delih. Z vso domišljijo, ki jo premorem, si ne znam predstavljati, da bi se to zgodilo danes, pa je od tega minilo le 60 let.

Krivda za trenutno stanje najbrž ni enoznačna, toda odločiti se bo potrebno, ali naj trend obrnemo, drugače bo infrastruktura le posledica vedno večjih želja javnosti, ne pa realnih potreb, v tem primeru po gibanju, rekreaciji ali tekmovanju.

V letošnjem letu smo izvedli participativni proračun, toda malo drugače. Učence naše šole smo povprašali, katere športe imajo radi in katere rekvizite bi želeli uporabljati v času šolanja na Osnovni šoli Šmartno. Dobili smo zanimive odgovore, ki so jih s pomočjo naših učiteljev in učiteljic na otvoritvi tudi preizkusili. Niti malo ne dvomim, da se bodo otroci z možnostjo odločanja bolj povezali in tudi bolj skrbeli za svoje igrišče. Ravno zato je to projekt celotne občine

in vseh 600 otrok, ki se tukaj izobražujejo. Velika odgovornost sloni tudi na njihovih učiteljih, zato se vam vsem, ki ste bili prisotni na otvoritvi in ste nam kakorkoli pomagali, iskreno zahvaljujem. Ste del občine Šmartno.

Dom seveda ni dom brez dobrih sosedov. Na obeh gradbiščih imamo enega, to je naša župnija, ki se ji še enkrat zahvaljujem za korektno sodelovanje, tako pri odkupu zemljišč kot tudi pri vseh dovoljenjih za gradnjo. Priznam, da sem v tednu pred otvoritvijo ob vremenski napovedi tudi sam večkrat pogledal proti nebu. Verjetno nisem bil edini, zato se mi je zdelo primerno, da našega župnika Marka Mohorja Stegnarja prosimo za blagoslov igrišča, da bo zdržalo vsaj 60 let, če ne več.

Zahvala gre glavnim izvajalcem, podjetjema Trgograd, d. o. o. in Anmax, d. o. o. Ne glede na vse komentarje menim, da je potrebno podpirati lokalna podjetja, ki zmorejo graditi objekte takšnih velikosti. Brez vzponov in padcev nikoli ne gre, toda kot sem že omenil, vesel sem, da nam je uspelo.

Hvala tudi našima dvema nadobudnima voditeljema Izi in Niku za odlično vodenje prireditve, Klubu litijskih in šmarskih študentov (Manci Murn in Matevžu Kožmanu) za pomoč pri izvedbi turnirja v odbojki in namiznem tenisu, Osnovni šoli Šmartno, Plesnemu društvu NLP, Rokometnemu društvu Herz Šmartno ter Strelskemu društvu Šmartno - Litija.

Zahvala za brezplačno, nesebično pomoč tudi našima žar mojstroma (Peter in Martin Gradišek) za izvrstne dobrote z žara ter chefu Matevžu Sotenšku iz Gostilne pri Mačku za pripravo pogostitve naših VIP gostov. Najlepše se zahvaljujemo tudi vsem ostalim, ki ste kakorkoli pripomogli, da je bilo sobotno popoldne v znamenju radosti in športnega navijanja.

Torej, vzemimo si čas za veselje in šport, želim vam veliko lastnih ali ekipnih, športnih ali drugačnih uspehov na našem igrišču.

Dobrodošli na Igrišču Šmartno.

Vgradnja malih komunalnih čistilnih naprav

Avtor članka: JP KSP Litija, d. o. o.

MKČN je komunalna čistilna naprava z zmogljivostjo, manjšo od 2000 populacijskih ekvivalentov (PE).

Lastnik objekta na območju izven meja aglomeracije in znotraj aglomeracij, kjer je z Operativnim programom odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode v občini Šmartno pri Litiji določeno opremljanje z MKČN, objekt opremi z malo komunalno čistilno napravo z zmogljivostjo do 50 PE.

Tipska MKČN je mala komunalna čistilna naprava z zmogljivostjo, manjšo od 50 PE, ki je gradbeni proizvod v skladu s standardom SIST EN 12566-3 ali drugim enakovrednim in mednarodno priznanim standardom in je zanjo izdana izjava o lastnostih v skladu s predpisi, ki urejajo gradbene proizvode.

Netipska MKČN: čiščenje komunalne odpadne vode v mali komunalni čistilni napravi z zmogljivostjo, manjšo od 50 PE, tako da parametri onesnaženosti ne presegajo predpisanih mejnih vrednosti (8. člen Uredbe o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne vode, Uradni list RS, št. 98/15, 76/17, 81/19, 194/21, 44/22 – ZVO-2 in 21/25 – ZOPVOOV), če gre za malo komunalno čistilno napravo, ki ni tipska mala komunalna čistilna naprava.

Lastnik objekta na območju izven meja aglomeracije lahko objekt opremi z malo komunalno čistilno napravo z zmogljivostjo, enako ali večjo od 50 PE, če za blato zagotovi ravnanje v okviru obvezne storitve javne službe za objekte, ki niso priključeni na javno kanalizacijo (17. člen te Uredbe o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne vode).

Načrtovanje, gradnjo in vzdrževanje male komunalne čistilne naprave zagotovi investitor ali lastnik objekta in je v njegovi lasti in upravljanju.

Kot upravljalec javne službe na samem terenu ugotavljamo, da so med primernimi MKČN naprave proizvajalcev, kot so npr. Tims Lovše, d. o. o., Šentrupert; Cementni izdelki Gorec, d. o. o., Šentlovrenc; Zagožen, d. o. o., Žalec; Armex armature, d. o. o., Ivančna Gorica.

Kontakt za opravljanje prvih meritev oz. izdelavo Poročila o prvih meritvah za pridobitev subvencije s strani Občine Šmartno pri Litiji in za zmanjšano okoljsko dajatev:

Regionalni tehnološki center Zasavje, d. o. o., Naselje Aleša Kaple 9a, 1430 Hrastnik,

Javno podjetje Vodovod kanalizacija Snaga, d. o. o., Vodovodna cesta 90, 1000 Ljubljana.

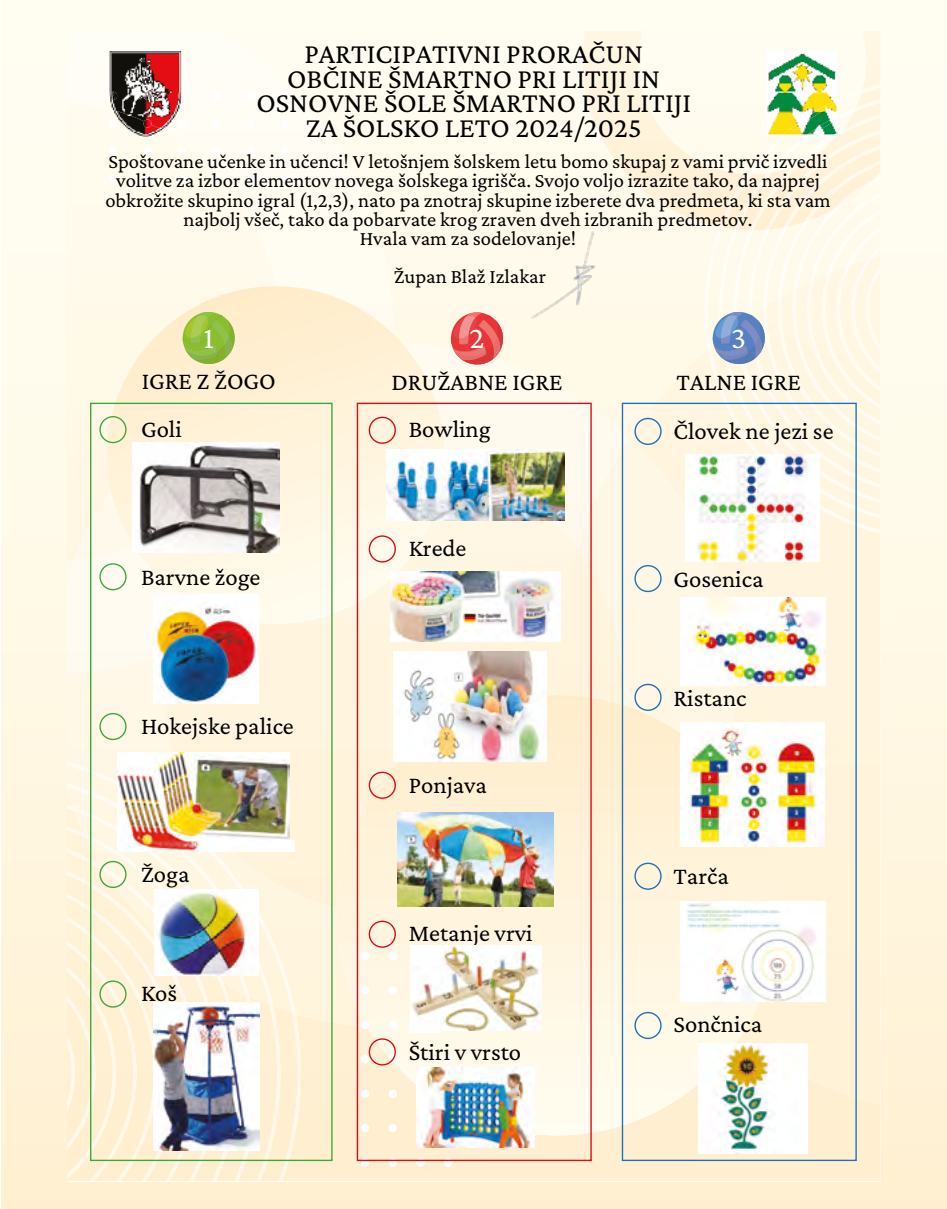

Ali se zavedamo visoke kakovosti življenja v Sloveniji?

Avtor članka: Franc Props, minister, Ministrstvo za javno upravo

Pogosto pademo pod vpliv informacij, ki se velikokrat uporabljajo za manipulacijo javnega mnenja, prepričanje ljudi v napačne predstave ali ustvarjanje napačnega vtisa o dejanskem stanju. Zato je pomembno, da smo seznanjeni z dejstvi in podatki, ki so zbrani s strani uradnih institucij z uporabo metodologij, ki so znanstveno utemeljene in preverjene.

To vključuje statistične podatke, raziskave, analize in druge vrste informacij, ki so pridobljene s pomočjo relevantnih in preverjenih virov. Takšne podatke, ki omogočajo natančne in objektivne ugotovitve, preučuje Urad Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj (UMAR). UMAR je pripravil novo letno poročilo o kakovosti življenja v Sloveniji. Zanimivo je preleteti poročilo, saj iz njega izhaja kar nekaj zaključkov, ki nam dajejo potrditev, da je Slovenija gospodarsko uspešna država, ki ji je uspelo ohraniti veliko človečnosti in družbene povezanosti brez prevelikega razslojevanja. Spodnja tabela iz poročila UMAR kaže gibanje zadovoljstva z življenjem skozi leta, graf pa primerjavo z ostalimi državami za leto 2024.

Tabela 2: Zadovoljstvo z življenjem, v %

	2008	2010	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Slovenija	87	85	85	82	83	84	89	92	91	92	90	91	91	93	95
EU	77	78	77	75	80	76	81	82	83	84	84	85	85	84	86

Vir: Eurobarometer (2024). Opomba: Letni podatek predstavlja povprečje dveh meritev, razen za leto 2020, ko je bila izvedena ena meritev, leta 2021, ko se ne upošteva Standardni Eurobarometer 94 zaradi metodološke napake in za leto 2023, ko so bile izvedene tri.

Slika 2: Zadovoljstvo z življenjem, leta 2024, v %

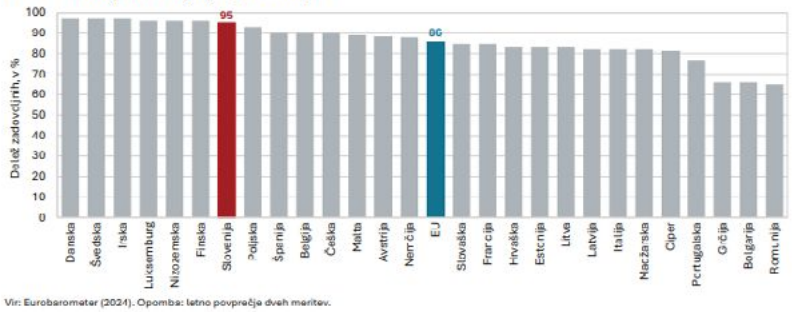

Vir: Eurobarometer (2024). Opomba: letno povprečja dveh meritev.

V nadaljevanju povzemam glavne ugotovitve poročila *Kakovost življenja v Sloveniji – Poročilo o razvoju 2025*, objavljenem konec aprila, dostopnem na spletnih straneh. Ugotovitve v poročilu kažejo, da imamo v Sloveniji visoko kakovost življenja, vendar pa se še vedno soočamo s precejšnjim zaostankom v produktivnosti, ki je v letih 2023 in 2024 znašala 85 % povprečne produktivnosti dela v EU.

Razlogi za podpovprečno produktivnost dela slovenskih podjetij je iskati v zaostajanju pri vlaganjih v (1) fizični in človeški kapital, (2) omejenem vlaganju v informatizacijo procesov in robotizacijo proizvodnje, (3) zlasti v srednje velikih podjetjih ni zadostnega spodbujanja inovacij, kar vpliva na konkurenčnost in produktivnost, ter (4) zmanjševanju delovnih ur na zaposlenega. Povečanje produktivnosti bo prinesel le pospešen prehod na inovacijsko, z znanjem podprto rast, nizkoogljično krožno gospodarstvo ter krepitev ustvarjalne in dolgoživе družbe ter institucionalnega okolja.

Na svetovni ravni Slovenija dosega dobre rezultate v indeksih kakovosti življenja, saj se uvršča v zgornjo polovico držav EU. K dobrim rezultatom o kakovosti življenja pripomorejo v nadaljevanju opisani kazalniki. Najprej so to **pozitivni trendi na trgu dela**. Ti so v zadnjih letih prispevali k zmanjšanju zaostanka Slovenije za EU glede materialne blaginje. Zato smo lahko izboljšali vsa področja družbenega razvoja. **Dohodkovna, premoženjska in plačna neenakost prebivalstva Slovenije je med najnižjimi v EU**, kljub temu da so se v obdobju 2022–2024 povečala tveganja za socialno izključenost in revščino. **Stopnja izobrazbe prebivalstva je razmeroma dobra**, vendar se je pismenost mladih poslabšala, čeprav ostaja nad povprečjem EU. Težave imamo z ustvarjalnostjo mladih. Po tem kazalniku Slovenija zaseda eno izmed zadnjih mest v EU. **Leta zdravega življenja so pri nas precej nad povprečjem EU**, sicer pa so se izboljšali tudi nekateri drugi kazalniki zdravja, vendar so še vedno prisotne velike potrebe po zdravstveni in dolgotrajni oskrbi.

Ekološki odtis proizvodnih procesov in življenjskega sloga v Sloveniji je primerljiv s povprečjem EU. Kljub temu so **naravni viri v Sloveniji dobro ohranjeni**. Imamo **najkakovostnejše vodotoke v EU**, kakovost tal je zadovoljiva, zrak pa je obremenjen predvsem zaradi trdih delcev. **Slovenija zaradi svoje geografske raznolikosti omogoča visoko kakovost življenja**. Za uspešen nadaljnji razvoj odmaknjenih podeželskih območij pa bo potrebno vlagati v gradnjo infrastrukture in poskrbeti za ohranjanje rabe zemljišč, predvsem za prehransko samozadostnost.

Slovenija ostaja gospodarsko stabilna država tudi po epidemiji in energetski krizi. Uspešno je obvladala inflacijo in izboljšala javnofinančno stanje, brezposelnost pa je dosegla zgodovinsko najnižje ravni. Čeprav se je zaostanek v BDP na prebivalca glede na EU v letih 2022 in 2023 nekoliko zmanjšal, je v letu 2024 dohitevanje zastalo. Povečanje produktivnosti pri že visoki zaposlenosti je ključno za nadaljnji gospodarski razvoj in izboljšanje kakovosti življenja.

In še nekaj o dezinformacijah, ki sem jih omenil v uvodu. Njihov namen je ustvariti zmedo, vzbuditi jezo, strah, škodovati ugledu posameznikov, organizacij ali institucij in držav. Institucije, kot sta Evropska komisija in slovenska Agencija za komunikacijska omrežja, so vedno znova opozarjale na nevarnosti dezinformacij, ki lahko zameglijo resnična dejstva in vplivajo na sprejemanje napačnih odločitev. Tako Evropska komisija kot tudi slovenski organi, ki se ukvarjajo z varstvom medijev in zagotavljanjem verodostojnosti informacij, izpostavljajo, da imajo dezinformacije škodljive posledice za celotno družbo, javno zdravje, politično stabilnost in gospodarski razvoj. Dezinformacije lahko zasenčijo dejanske izzive, kot sta produktivnost in ekonomska rast, ter otežijo sprejemanje pravih odločitev na ravni politike in gospodarstva.

Zato je izjemno pomembno, da kot družba podpiramo ukrepe, ki krepijo medijsko pismenost in odgovorno ravnanje z informacijami. Le tako bomo lahko preprečili manipulacije in izkrivljanje resničnosti, ki nas ovirajo pri reševanju pomembnih izzivov in nadaljnjem napredku.

NAVODILA ZA PISANJE PRISPEVKOV

Prispevki za objavo v Krajevnih novicah morajo vsebovati naslednje:

naslov, navedbo avtorja, odebeljen prvi odstavek, smiselno strukturirano besedilo, celotna dolžina članka naj ne presega 3/4 strani (pisava Times New Roman 12, razmik med vrsticami 1,5 – članek je lahko daljši po predhodnem dogovoru z uredništvom), posebej priložene slike čim večje ločljivosti (ne prilepljene v Word). Želje v zvezi z oblikovanjem članka naj bodo zapisane na koncu dokumenta v rdeči barvi.

Na obisku pri Čebelarstvu Dremelj

Vprašanja postavil: dr. Jernej Kotar

Čebelarstvo ima na Slovenskem zelo dolgo in bogato tradicijo, ki so jo s svojim delom zaznamovali izjemni čebelarji, omenimo le Antona Janšo (1734–1773) in Petra Pavla Glavarja (1721–1784). Njuna zapuščina je bila navdih za številne poznejše rodove slovenskih ljubiteljev čebel, ki danes sodijo v sam svetovni vrh.

Skoraj neokrnjena narava v občini Šmartno pri Litiji nudi odlične pogoje za razvoj čebelarstva. Na tem območju jih uspešno deluje kar nekaj, k pogovoru pa smo tokrat povabili Janeza Dremlja iz Čebelarstva Dremelj.

Preden začnemo naš pogovor, mi dovolite, da se vam v imenu uredništva zahvalim za vaš prijazen odziv našemu povabilu. Kot lahko preberemo na vaši spletni strani, ima čebelarjenje v vaši družini že dolgo tradicijo, saj zdaj čebelari že četrta generacija.

Gospod Janez, čebelarjenje vas torej spremlja že od malih nog, toda ali ste si že kot otrok želeli postati čebelar?

Da, čebelarjenje me spremlja že od malih nog, saj sta se s čebelarstvom ukvarjala že moja mama in oče. Pot čebelarstva pa je začel že moj dedek. Svojo prvo čebeljo družino sem dobil pri sedmih letih od svojega očeta, svoje znanje o čebelah in vzreji matic pa sem pridobival vse do svojega 20. leta, ko smo s starši čebelarili skupaj. Nato sva nadaljevala svojo samostojno pot skupaj z mojo ženo Ksenijo. Bogate izkušnje sem si skupaj s Ksenijo nabiral na različnih tečajih doma in v tujini. Seveda pa se človek največ nauči z leti vztrajnega dela in z nasveti svojih kupcev.

Stopiti na samostojno poslovno pot zagotovo ni lahko, zato je zlasti na začetku vsaka pomoč še kako dobrodošla. Kako dragoceni so bili za vas nasveti vašega očeta?

Vsak začetek je težak. Od očeta sem dobil 23 čebeljih družin. Oba z ženo sva hodila v službo in imela majhne otroke. Če sedaj pogledam trideset let nazaj, vidim, koliko truda, odrekanja, dela in denarja je bilo potrebno, da smo tu, kjer smo. Dela je pri čebelah zelo veliko. Na začetku sta nama bila v veliko pomoč tudi tast in tašča, saj sta imela moja starša dovolj dela s svojimi čebelami. Z leti se je stanje glede dela počasi izboljševalo, saj so otroci rastli in vsaka roka pri delu prav pride. Sedaj smo si določena dela olajšali z boljšo tehnologijo. Čebelarimo skupaj z ženo in sinom, v špici sezone pa priskočita na pomoč tudi hči in drugi sin. Glede nasvetov je pa tako, da vsak nasvet prav pride. Velikokrat sva se z očetom marsikaj pogovarjala, s kolegi čebelarji si vedno izmenjujemo izkušnje, marsikaj uporabnega pa poizkušamo izvedeti tudi v tujini. Je pa pri čebelah veliko stvari zelo specifičnih, ker je veliko odvisno od pašnih virov, temperature itd. To pa pomeni, da ni nujno, da bo nasvet čebelarja z drugega področja veljal tudi pri meni, zato je najbolj zanesljivo, da vse preizkusiš pri sebi.

Kaj je botrovalo vaši odločitvi za odprtje lastne obrti?

V bistvu je pri nas čebelarstvo kmetijska dejavnost z dopolnilno dejavnostjo. Z ženo sva širila čebelarstvo ob službi. Na koncu je bilo že vprašanje ali zmanjšati število čebel ali pa pustiti službo. Ko pa je Svea Lesna industrija Litija, kjer sem bi zaposlen, propadla, je odločitev padla.

Ob besedi čebelarstvo večina najprej pomisli na pridelavo medu, toda vaša glavna dejavnost je vzreja matic. Kako to, da ste se specializirali za to področje?

Primaren produkt pri čebelah je med. Ker pa se s čebelarstvom ukvarjamo profesionalno, kar pomeni, da se s tem preživljamo, je bilo potrebno prodajne produkte razširiti. Dejstvo je, da se podnebje spreminja, vremenski pogoji so vedno bolj nestabilni. Če pogledamo dobrih dvajset let nazaj, je bilo čebelariti na med veselje, saj so bili sodi polni medu. Sedaj smo zadovoljni že z veliko manj, seveda pa to ne pokrije stroškov, ki jih je vsako leto več. Zato smo

se pri nas odločili tudi za vzrejo čebeljih matic. Z vzrejo matic je začel že oče, tako se pri nas vzreja že več kot 45 let. Se je pa potrebno za vzrejo specializirati, kajti način dela se kar precej razlikuje od klasičnega čebelarjenja na med.

Ali kljub temu pridelujete tudi med?

Da, pridelujemo tudi različne vrste medu. V naši okolici čebele nabirajo cvetlični, kostanjev in gozdni med. Da pa si lahko paleto vrst medu povečamo, smo sedaj naše čebelarstvo razširili še na prevozne enote, tako bomo lahko pridobili še druge vrste medu (akacija in lipa). Pridelujemo pa tudi druge pridelke, kot so cvetni prah, propolis, matični mleček, in izdelke, kot so medeni likerji in razne mešanice.

Ali nam lahko na kratko pojasnite, kako poteka vzreja matic?

To je na kratko težko predstaviti. Za eno matico potrebujemo en mesec časa, da se razvije iz jajčeca do oprašene matice, ki je pripravljena za prodajo.

Najprej moramo odbrati čebelje družine, ki izpolnjujejo vse pogoje za kranjsko sivko. To opravlja kmetijski inštitut. Nato moramo vse čebele veterinarsko pregledati, na podlagi vseh pozitivnih rezultatov nam komisija odobri vzrejališče za tekoče leto.

Vzgoja čebelje matice (zelo na kratko). Najprej ročno prestavimo ličinko iz sata v posebni lonček (matičnik), ga vstavimo v panj, da ga čebele hranijo in negujejo. Matica se izleže iz matičnika 16. dan, zato moramo biti pri delu natančni, da te matičnike pravi čas odstranimo iz panja (če se ena matica izleže prej, lahko uniči vse, kar vzgajamo v tem panju). Te matičnike potem vstavimo v plemenilnike (namenski majhni panji), ki jih moramo pred tem ustrezno napolniti s čebelami. Tam notri se matica izvali. Po približno 7 dneh matica izleti iz tega panja in se v zraku pari (praši) z več troti (tudi do 20). Če se matica uspešno vrne v panj, začne približno 10. dan zalegati. To potem po določenem času preverimo, in če je vse v redu, matico zapakiramo v posebno transportno kletko in je pripravljena za novega lastnika, ki jo doda svojim čebelam, da so potem njegove čebele sposobne ohranjati številčnost čebelje družine in prinašati medičino in cvetni prah. Čebelarji matico v svojem panju menjajo med enim in tretjim letom – odvisno od njene kvalitete.

Sčasoma ste razvili široko mrežo partnerjev. Ali nam lahko zaupate, s koliko podjetji in državami že poslujete?

Naša dejavnost je znana po Evropi. Približno 80 % čebeljih matic izvozimo v različne evropske države, zanimanje je tudi izven EU, del pa gre tudi na Japonsko. V Sloveniji pa matice prodajamo posameznim čebelarjem in nekaterim čebelarskim društvom.

Med in ostale pridelke tržimo predvsem v lokalnem okolju, se pa kupci s pridelki in izdelki radi posladkajo tudi izven občinskih meja, izven državnih meja in tudi čez lužo.

Ali ste za svoje delo prejeli tudi že kakšno nagrado?

Večkrat smo dali na ocenjevanje naše pridelke in izdelke na državna in mednarodna ocenjevanja, kjer smo dobili več priznanj in nagrad.

Veseli smo tudi priznanj o opravljenih usposabljanjih. Tako imamo vsi trije opravljeno NPK čebelarja, s sinom imava opravljen certifikat apiterapevta, z ženo sva opravila kvalifikacijo za čebelarskega mojstra. Pridobili smo tudi certifikat apiturizma.

Delo s čebelami je gotovo zelo naporno in zahteva veliko prilagajanja in žrtvovanja. Kdaj imate na vaši kmetiji največ dela in kako poteka vaš vsakdanjik?

Dela je res veliko. Čebelarstvo je sezonsko, kar za nas pomeni, da so od aprila do konca avgusta prioriteta čebele. Težavnost dela je zelo povezana z vremenom. Jaz rad rečem, da, če je lepo vreme, se vse poklopi – čebele lepo delajo, ni jih potrebno krmiti pri vzreji matic, vse lepo poteka. Če pa so daljša obdobja slabega vremena, pozeba, pa delamo cel mesec veliko več kot ob lepem vremenu, rezultati pa so lahko zanič – to je kmetijstvo. Naši vsakdanjiki so si precej podobni: zjutraj začnemo, zvečer nehamo z delom. Smo pa vsi delavci in šefi v eni osebi. Težava pri vzreji matic je ta, da si zaradi narave dela ne moreš privoščiti, da bi šel med čebelarsko sezono lepo skupaj z družino za teden na dopust.

Ali vama pri delu pomagajo tudi otroci?

Otroci so nama veliko pomagali. Sedaj so že odrastli in vsak si uredi svoje življenje. Sin Jan se je odločil, da tudi profesionalno čebelari, hči in drugi sin pa v špici sezone tudi priskočita na pomoč.

Pogosto radi rečemo, da se občina Šmartno pri Litiji ponaša s skoraj neokrnjeno naravo, kar pomeni, da bi morala imeti dobre pogoje za čebelarjenje. Ali to drži?

Res je. Imamo lepo neokrnjeno naravo, kar je super za čebele. Imamo pa problem zaradi vremenskih vplivov – ali je pozeba ali pa so daljša deževna obdobja. Tako v nobenem primeru čebele ne morejo izkoristiti darov narave. Zadnje dobro leto za čebele glede paše pri nas je bilo 2022.

Kakšen je po vašem mnenju potencial za nadaljnji razvoj čebelarstva v naših krajih?

Potencial je. Imamo kar nekaj medovitega rastlinja, vendar bi se bilo potrebno še bolj organizirati in namensko saditi več medovitih dreves in rastlin. Glede čebelarjev in čebelark pa se je začelo število zmanjševati. V zadnjih 10–20 letih se je število čebelarjev in tudi čebel močno povečalo, kar pa je prineslo dobre in slabe stvari. Kljub vse slabšim razmeram pa mislim, da se ni bati, da bi čebelarji kar obupali.

Pogosto vas srečamo tudi na sejmih v Šmartnem pri Litiji in Litiji. Kako pomembno se vam zdi udeleževanje na njih tudi z vidika promocije?

Poskušamo se udeležiti čim več sejmov in prireditev. Tudi to je ena izmed promocij. Udeležba na njih je pomembna, še pomembnejša pa je vztrajnost. Na teh prireditvah bolj pogosto vidite ženo Ksenijo, prvič zato, ker imamo delo razdeljeno, drugič pa zato, ker gre njej to bolje kot meni.

Gotovo imate še velike načrte za nadaljnji razvoj, saj se za prihodnost vaše dejavnosti ni bati. Katere načrte si najbolj želite uresničiti?

Načrti so bili in še bodo. Ena izmed želja je bila in je še, da bi se bolj poglobili v apiturizem. Zanimanja je veliko tako iz tujine kot pri domačih gostih. Če bi se hoteli predstaviti kvalitetno, bi morali narediti prostore in še mnogo drugih stvari. Zatakne pa se pri pridobivanju gradbenih dovoljenj. Na tem področju smo obupali pred 20 leti, sedaj pa je še težje.

Verjetno se bomo morali še preusmeriti na prevozne enote, da si izboljšamo spomladanski razvoj čebel.

Vsekakor pa se moramo držati našega cilja, da je kvaliteta naših proizvodov na prvem mestu. Le tako bomo obdržali stranke, kajti najboljša reklama je od ust do ust.

Gospod Janez, najlepša hvala za vaš čas. V imenu uredništva vam želim uspešno sezono.

Pomladne norčije v Kliše klubu

Avtorica članka: Živa Bučar

Mesec april smo začeli s popotovanjem v New York – žal ne dobesedno. Naša člana, Živa in Jernej, sta nam 5. 4. na sedežu kluba predstavila svoje zgodbe in izkušnje z lanskoletnega potovanja v mesto, ki nikoli ne spi. Izvedeli smo veliko zanimivosti in prejeli številne uporabne nasvete za potovanje.

Foto: Ela Murko

V aprilu je Kliše kot vsako leto praznoval tudi svoj rojstni dan – tokrat že 28.! Kot se spodobi, smo 12. 4. obletnico kluba obeležili s piknikom. Cel dan smo se zabavali, proslavljali in uživali tudi v napetem turnirju v beer pongu. Hvala vsem, ki ste del zgodbe našega kluba, in hvala vsem, ki ste z nami preživeli ta prelep dan.

Za zaključek uspešnega meseca smo zadnji vikend v aprilu klišejevci preživeli na Debelem rtiču skupaj z ostalimi klubi osrednje regije na Regijskem vikendu. Na zelo uporabnih delavnicah o finančnem vodenju kluba, organizaciji dogodkov, uvajanju novih aktivistov ipd. smo pridobili dragoceno znanje za še boljše delovanje kluba. V prostem času pa smo se povezovali z našimi kolegi iz drugih klubov in uživali na obali.

Tudi maja smo nadaljevali s tradicionalnimi dejavnostmi, med drugim s sodelovanjem na Škisovi tržnici 8. 5. Čeprav nam vreme ni bilo povsem naklonjeno, smo se – oblečeni v pelerine in z blatnimi supergami – vseeno neizmerno zabavali. Imeli smo priložnost predstaviti naš klub številnim študentom ter spoznati druge klube iz vse Slovenije, saj je imel vsak svojo stojnico. Večer smo zaključili z odličnimi koncerti velikih slovenskih izvajalcev, kot so Mrfy, Magnifico in Rotor Motor. Hvala vsem, ki ste nas obiskali na naši stojnici – upamo, da se prihodnjega maja ponovno srečamo na Kardeljevi ploščadi!

Da bi v klub prinesli še kanček kulture in umetnosti, smo 17. 5. znova organizirali Painting night. Tokrat nas je pričakal poseben izziv: vsakih pet minut smo svoje platno predali sosedu, ki je nadaljeval sliko. Tako smo vsi sodelovali pri ustvarjanju majskih umetnin, se odlično zabavali in izučili v umetnosti sodelovanja.

Naše projekte, dogodivščine in prihajajoče dogodke lahko spremljate na naši Facebook strani https://www.facebook.com/klise.klub/ ali na naši spletni strani. Vse študente in dijake, ki bi želeli soustvarjati dogodke v lokalnem okolju, vabimo, da stopijo v stik z nami in postanejo del ekipe!

Komaj čakamo nova skupna doživetja.

OŠ Šmartno pri Litiji

JUNAKI NAŠEGA ČASA

Na prireditvi Slovesni dan prostovoljstva, ki je potekala v torek, 20. 5. 2025, v Trbovljah, je Slovenska filantropija ponovno podeljevala naziv Junaki našega časa. Ponosno sporočamo, da je med prejemniki priznanja ponovno tudi OŠ Šmartno.

Naziv so prejeli prostovoljci, ki so do aprila opravili vsaj 24 ur prostovoljnega dela. Na naši šoli je bilo letos takih 28 učencev, ki so se z velikim srcem in zavzetostjo vključevali v različne prostovoljske aktivnosti. Pomagali so v oddelkih podaljšanega bivanja, obiskovali starejše v Domu Tisje, sodelovali v zbiralnih akcijah ter pomagali pri organizaciji stojnic. Pisali so Pisma za lepši dan, urejali šolsko okolico, izdelovali plakate, ustvarjali, obeleževali pomembne dni, zbirali zamaške, urejali šolsko menjalnico oblačil in s številnimi drugimi dejanji prispevali k prijaznejšemu vsakdanu – sebi in drugim.

Iskrene čestitke vsem prostovoljcem za srčnost, trud in predanost! Posebna zahvala pa gre učiteljem mentorjem, ki jih pri tem podpirajo, spodbujajo in vodijo. Prostovoljstvo nas uči odgovornosti, solidarnosti in empatije – vrednot, ki jih v današnjem svetu še kako potrebujemo. Mladi s svojim delom dokazujejo, da že z majhnimi dejanji lahko naredimo veliko. Naj bo to priznanje tudi spodbuda prihodnim generacijam, da sledijo tem srčnim zgledom.

Ameriški pisatelj in aktivist Leo Buscaglia je zapisal: »*Nikoli ne podcenjuj moči ene same prijazne besede, dejanja ali nasmeha. Vse to lahko spremeni življenje.*«

Vlasta Tacer

MEPI PRIZNANJE NA ZAHTEVNI ODPRAVI ČEZ KOZJANSKO

Skupina odločnih šmarskih devetošolcev se je 16. 5. podala na dvodnevno kvalifikacijsko odpravo po razgibanem terenu Kozjanskega in uspešno zaključila zastavljene izzive, s čimer si je prislužila bronasto priznanje MEPI (mednarodno priznanje za mlade).

Odprava je bila del pustolovskega področja programa MEPI, ki mlade spodbuja k odgovornosti, sodelovanju in vztrajnosti. Udeleženci so morali samostojno in spretno premagovati vse ovire na poti, nositi opremo, kuhati obroke ter se orientirati v naravi. Trasa jih je vodila skozi slikovite doline, gozdove in travnike od Šentjurja pri Celju preko Olimske gore vse do Podčetrtka.

»*Bilo je naporno, a tega nikoli ne bom pozabila. Ugotovili smo, kako pomembno je zaupanje in sodelovanje v skupini,*« je povedala ena izmed udeleženk, Ajda Jakopin, ki se je skupaj z Zalo Zaman, Neli Kokalj, Saro Stopar, Andražem Boltetom, Žanom Berdajsom, Jašo Ceglarjem in Valom Babnikom Mravljo uspešno spopadla še z nepredvidljivim vremenom ter s trdno voljo prišla na cilj.

Bronasto MEPI priznanje je prva stopnja v tem svetovno priznanem programu, ki mladim med 14. in 25. letom omogoča osebnostno rast skozi štiri področja: prostovoljstvo, veščine, šport in pustolovska odprava. Program v Sloveniji vsako leto vključuje več tisoč mladih, na OŠ Šmartno pa ga izvajamo že tretje šolsko leto.

Mentorji (Samo Škrabanja, Andrej Hauptman, Bojan Bric, Vlasta Tacer, Anja Pavlin in Iris Korošec Kocjan) smo na mlade izjemno ponosni, saj so pokazali vztrajnost, odgovornost in pogum, torej vrline, ki jih bodo zagotovo spremljale tudi v prihodnje.

Iris Korošec Kocjan

PESEM, KI POVEZUJE GENERACIJE – OTROŠKA ZBORA OŠ ŠMARTNO RAZVESELILA OSKRBOVANCE DOMA STAREJŠIH OBČANOV TISJE V ČRNEM POTOKU

V Domu starejših občanov Tisje je v torek, 13. 5. 2025, odmevala otroška pesem, ki je ogrela srca in narisala nasmehe na obraze stanovalcev. Pevke in pevci **OPZ1** (2. in 3. razred) in **OPZ2** (4. in 5. razred) so s pravim koncertom oskrbovancem polepšali že tako sončen dan. Zbora sta zapela kar 14 pesmi, zadnjo med njimi, *Vrtiljak*, pa kar vseh 72 mladih glasov skupaj. Program so sestavljale zabavne pesmi iz zlate dobe slovenske popevke, otroške in seveda tudi ljudske pesmi, pri katerih je nemalo poslušalcev zapelo z nami. Pesmi so povezovali kar pevci sami s simpatičnim besedilom, ki ga je pripravila Rahela Sinigoj Fojkar.

Takšna srečanja niso le prijetna popestritev vsakdana, temveč imajo globlji pomen – spodbujajo **medgeneracijsko povezovanje**, ki je v današnjem času še posebej dragoceno. Ko se srečata otroška igrivost in modrost starejših, nastane prostor za izmenjavo izkušenj, medsebojno razumevanje in občutek pripadnosti skupnosti.

Stanovalci doma so ob pesmi in nasmehih otrok podoživeli spomine na mladost, otroci pa so skozi stik s starejšimi začutili pomen spoštovanja, potrpežljivosti in sočutja. Takšni dogodki nas opominjajo, da je vsak trenutek, ki ga preživimo skupaj, priložnost za gradnjo bolj povezane in srčne družbe.

Tadeja Kreča

ZELIŠČNO-GOZDNA DOGODIVŠČINA

V petek in soboto, 9. in 10. 5. 2025, se je na naši šoli odvijala zeliščno-gozdna dogodivščina, ki smo se je udeležili vsi, ki nas je omenjena tematika pritegnila.

Ko smo se v petek popoldan zbrali, smo začeli z dejavnostmi. Najprej nas je obiskala zeliščarka. Predstavila nam je različna zelišča in začimbe, poskusili smo lahko različne zeliščne sirupe in čaje. Izdelali smo tudi svoje namaze in jih popestrili z zelišči.

Nato smo odšli v gozd, kjer smo iz naravnih materialov izdelovali hišice za igralne figurice. Ko smo se vrnili, je bila na vrsti večerja, mlečni riž nam je res teknil. Po večerji smo imeli nekaj prostega časa. Po šoli se je slišal smeh, pa tudi kričanje. Sledil je še nočni sprehod po gozdu. Spat smo odšli pozno, ura je bila že malo čez polnoč.

Naslednji dan smo po zajtrku ponovno odšli v gozd in tam ustvarjali zemljevid zvokov. Nato smo v šolskih prostorih ustvarjali še plakate o naših doživetjih. Naše druženje se je končalo, zato smo vzeli svoje stvari in se poslovili.

Zeliščno-gozdna dogodivščina mi je bila zelo všeč, saj sem se imela ta dva dneva zelo lepo, naučila sem se tudi veliko novega. Želim si, da bi še kdaj lahko izkusila takšno doživetje s podobno ali drugo tematiko.

Elin Miklavčič, 5. a

Vonj sivke, rožmarina, vrtnic in cimeta. Okus bazilike, nageljnovih žbic, česna in zeliščnega namaza. Edinstvenega. Zvok vetra, ptic in otroškega smeha. Zvok tišine. Pogled v nebo. Občutek lubja pod rokami ter vznemirjenja v temi. Učenci, željni novega znanja, radovedni, nasmejani, igrivi in veseli. Sodelovalni in povezovalni. Ter učiteljici – sproščeni, zadovoljni in ponosni.

Najlepše se zahvaljujeva staršem in učencem za zaupanje ter gospe Sabini Grošelj, ki nas je v zelo sproščenem duhu ogromno naučila in z nami delila informacije, nasvete ter vse svoje pripravke. Bil je krasen vikend!

Anja Pavlin in Tanja Sadar, učiteljici

Občina Šmartno pri Litiji, Javni zavod Bogenšperk in Knjižnica Litija

objavljajo

11. FOTOGRAFSKI NATEČAJ
z naslovom

DOM.

Vaše avtorske fotografije naj odražajo različne poglede na temo DOM. Motivi so lahko intimne, simbolne ali družbene narave. Fotografija lahko temo obravnava osebno, družinsko, arhitekturno, socialno, kritično ali domišljijsko.

Kaj vam pomeni DOM? Je to kraj, v katerem živite? Občutek varnosti, topline in pripadnosti? So to spomini, predmeti, obrazi, ki vas navdajajo z domačnostjo?

Rok za oddajo je 15. oktober 2025. Vse informacije o razpisu in prijavnico najdete na spletnih straneh Knjižnice Litije, Javnega zavoda Bogenšperk in Občine Šmartno pri Litiji.

Vljudno vabljeni k sodelovanju!

Osvežena podoba gradu Bogenšperk

Avtor članka: Javni zavod Bogenšperk

Grad Bogenšperk ima novo celostno grafično podobo in prenovljeno spletno stran, s katero se zdaj predstavlja domači in tuji javnosti.

Grad Bogenšperk, naš kulturni spomenik državnega pomena in prostor mnogih kulturnih dogodkov, se je odel v novo celostno grafično podobo, v kateri se prepletajo elementi iz dediščine graditeljev gradu, rodbine Wagen, v kombinaciji s sodobnimi oblikovalskimi pristopi, ki predstavljajo bogato zgodovino, naravo, kulturo in trajnost. Zgodovina gradu Bogenšperk tako ne živi le v knjigah in grajskih zidovih, temveč tudi v vsakem detajlu novega vizualnega izraza, ki poudarja eleganco in avtentičnost gradu. Celostna podoba vključuje nov logotip, barvno shemo, tipologijo ter celoten vizualni sistem, ki bo uporabljen na tiskovinah, spletni strani, promocijskih materialih in drugih omembah gradu. Cilj prenovljene podobe je večja prepoznavnost in enotna predstavitev gradu vsem obiskovalcem, tako domačim kot tudi tujim.

Skladno z novo celostno grafično podobo je v maju zaživela tudi prenovljena spletna stran, ki je zasnovana v CMS-sistemu WordPress in vključuje sodobne vizualne in tehnične rešitve. Prenova je bila nujna, če smo želeli doseči učinkovitejšo ter vizualno in vsebinsko posodobljeno predstavitev gradu, Festivala Bogenšperk in ostalih dejavnosti Javnega zavoda Bogenšperk. Izboljšali smo uporabniško izkušnjo, optimizirali hitrost nalaganja posameznih strani in jih prilagodili mobilnim napravam, vgradili smo vtičnike, ki omogočajo pregled strani tudi uporabnikom z okvaro vida. Da bi s spletno predstavitvijo segli še širše prek meja naše države, smo angleški dodali še nemško in italijansko različico.

Posodobljena spletna stran z elementi nove celostne grafične podobe je bila v prvem tednu izida glede na statistične podatke lepo sprejeta in obiskana. K ogledu pa lepo vabimo tudi vse vas, spoštovani občani in bralci. Vpišite v brskalnik naslov www.bogensperk.si, oglejte si spletno stran in aktualne dogodke, vabljeni pa tudi, da se, če še niste naročniki, prijavite na elektronske novice. Na ta način boste vedno prvi obveščeni o vseh dogodkih, ki se v organizaciji Javnega zavoda Bogenšperk odvijajo na gradu Bogenšperk, Festivalu Bogenšperk ali v Šmartnem pri Litiji.

Privoščite si globoko sprostitev in odklop od vsakdanjih bremen z nežnimi vibracijami terapevtskega gonga, koshi zvončkov, tibetanskih skled in ostalih terapevtskih glasbil.
Udeležite se zvočne meditacije v mističnem in čarobnem atriju gradu Bogenšperk v osrčju neokrnjene narave. V to edinstveno doživetje vas bo popeljala izkušena terapevtka **Sandra Amon**, ki se pri svojem terapevtskem delu za doseganje ravnovesja poslužuje gibanja (šport), dotika (masaža) in zvočnih vibracij.

Trajanje meditacije: 90 minut
Lokacija: atrij gradu Bogenšperk
Prijavnina: 29 € (Število prijav je omejeno.)
Prijave: rezervacije@bogensperk.si

JAVNI ZAVOD BOGENŠPERK info@bogensperk.si www.bogensperk.si

Vstopnice: TIC Šmartno, grad Bogenšperk, Eventim.

JAVNI ZAVOD BOGENŠPERK info@bogensperk.si www.bogensperk.si

Uspešno mednarodno sodelovanje

Avtor članka: Tomaž Poljak, vodja kakovosti

Vsako znanje se gradi z vzajemnim sodelovanjem, medsebojno izmenjavo teorije in prakse ter spoštovanjem različnih pristopov in metod.

Prepletenost vseh elementov smo nadgradili z mednarodnim srečanjem predstavnikov doma Amandum iz Oranienburga (Nemčija) in tremi zavodi iz Slovenije: Dom Tisje Šmartno pri Litiji, Dom za varstvo odraslih Velenje in Dom Nine Pokorn Grmovje. Srečanje je potekalo v obliki tridnevnega izobraževanja v sklopu vsebinskega diskurza na temo *Predstavitev dela po modelu Kulture usklajenih odnosov*. Predstavniki doma Amandum so želeli poglobiti in razširiti svoje bogato znanje iz kongruentno odnosne nege, ki jo izvajajo s podporo Rüdigerja Bauerja, začetnika omenjene metode. V ta namen so prisluhnili izkušnjam in znanju treh zavodov iz Slovenije, ki so nosilci zlatega priznanja »dom usklajenih odnosov«.

V tednu izmenjave znanja in dobrih praks smo izrazili podporo kolektivnemu duhu, ki se odraža v kontemplaciji »vzajemno prepletenih in usklajenih odnosov«. Srčika spoznanja je bila, da so odnosi tisti, ki nas definirajo v vseh elementih našega obstoja, zato je zelo pomembno usmeriti naš čas in trud v graditev usklajenih odnosov, ki upoštevajo vidike tako na individualni kot kolektivni ravni. Ključno je prepoznati, kako so odnosi vzajemno prepleteni in s katerimi metodami lahko nanje vplivamo, da bi dosegli medsebojno usklajenost na širši kulturni in duhovni ravni, ki se izrazi v medsebojnem spoštovanju. Le na ta način bo naša evropska skupnost bogatejša in vedno močnejša. Hvala vsem sodelujočim in podjetju Firis Imperl za organizacijo dogodka. Ponosni smo, da skupaj pišemo zgodbo kulture usklajenih odnosov tudi v širšem evropskem prostoru.

Izlet društva upokojencev v Mursko Soboto

Avtor članka: Jože Loc

Pregovorno najlepši mesec v letu, maj, in zmerne temperature so članice in člane Društva upokojencev Šmartno pri Litiji ponovno vzpodbudili, da smo šli skupaj »na lepše«. Tokrat smo se odločili, da se z vlakom podamo v severovzhodni del Slovenije in obiščemo glavno mesto Prekmurja, Mursko Soboto. Kar nekaj udeležencev izleta je to mesto obiskalo prvič.

SKUPINSKA FOTOGRAFIJA PRED VHODOM V GRAD

Ko smo sestopili z vlaka, je bil že čas za kosilo, zato smo najprej odšli do znane restavracije, ki se nahaja prav v centru mesta. Odločitev, kaj bomo jedli, je bila lahka, saj smo vsi želeli poizkusiti nekaj iz tradicionalne prekmurske kuhinje. Prebivalci, ki živimo izven Prekmurja, ne poznamo prav vseh jedi, značilnih za ta del Slovenije, a bograč je znan vsem. Poklicni in ljubiteljski kuharski mojstri Prekmurja se vsako leto pomerijo v pripravi bograča v sklopu festivala Bogračfest, ki poteka v različnih mestih te pokrajine. Dobro razpoloženi smo iz gostišča odšli nedaleč naprej do Pomurskega muzeja, ki domuje v soboškem gradu, obdan z obsežnim parkom, v katerem so se razrasla mogočna drevesa. Tam nas je že čakala vodička, ki nas je z besedo popeljala v razburljivo zgodbo življenja ljudi ob Muri od pradavnine do danes.

Arheološke najdbe dokazujejo prisotnost človeka na tem področju že v neolitiku. Kasneje so se tu naselili Iliri in Kelti, sledilo je rimsko obdobje. Slovani so te kraje naselili v 6. stoletju. Še kasneje, pravzaprav do konca prve svetovne vojne, je bilo Prekmurje del Ogrskega kraljestva. Danes je Prekmurje del Slovenije, v mirnem sožitju tako živijo Slovenci, madžarsko govoreča manjšina in Romi. Za prebivalce Prekmurja je prav tako značilno tudi mirno sobivanje med pripadniki različnih veroizpovedi. Največ je katoličanov, sledijo evangeličani, reformirana krščanska cerkev, binkoštna cerkev, adventistična in baptistična cerkev. Pomemben del te skupnosti so še v stari Jugoslaviji predstavljali Judje, ki so bili v Prekmurju nosilci pomembnih gospodarskih dejavnosti in tudi kulturnega življenja. Aprila 1944 je madžarska okupacijska oblast odpeljala preko 400 prekmurskih Judov v nacistična uničevalna taborišča, največ v Auschwitz-Birkenau. Le 23 Judov je imelo to srečo, da so se po koncu vojne vrnili domov. Njihove kalvarije pa še ni bilo konec. Nova oblast jim je vzela premoženje in ni jim preostalo drugega, razselili so se po svetu od Argentine do Kanade. Judovsko sinagogo v Murski Soboti so porušili leta 1954, sinagogo v Lendavi pa so dolga leta uporabljali kot skladišče. Šele po osamosvojitvi so jo oblasti prepoznale kot pomemben kulturni objekt. Na prisotnost Judov v Prekmurju nas danes spominjajo le judovsko pokopališče v Dolgi vasi in spotikavci, majhni spominski tlakovci, vgrajeni v pločnike pred stavbami, kjer so živeli.

Predstavitev 10-letnega delovanja Etnološkega društva Jurija Humarja na Primskovem

Avtor članka: Jože Loc

V nedeljo, 25. 5. 2025, ob 14.00 smo se obiskovalci zbrali pri cerkvi Marijinega rojstva pod več stoletij staro primskovško lipo, da bi prisluhnili predstavitvi 10-letnega delovanja Etnološkega društva Jurija Humarja, ki snuje eno od več rastočih knjig na Slovenskem.

Idejni oče rastoče knjige je dr. Janez Gabrijelčič, ki je pred več kot 20 leti v več slovenskih mestih in krajih dal pobudo za snovanje rastočih knjig. Namen teh rastočih knjig je prepoznavati vrednote, kot so znanje, razmišljanje, sodelovanje, povezovanje, visoka etična merila, skratka odličnost. Ta ideja se je predvsem po zaslugi gospe Marinke Vidgaj globoko zakoreninila tudi na Primskovem. Pri snovanju rastoče knjige so ji bili ves čas v pomoč Knjižnica Litija, Občina Šmartno pri Litiji in podporniki, predvsem njeni sokrajani.

Predsednica društva, Helena Selan, nam je po kratkem kulturnem programu, ki so ga v Miklavževi dvorani izvedli mladi glasbeni talenti, predstavila vse dosežke 10-letnega dela, na katere so vsi krajani lahko upravičeno ponosni. Na prvem mestu je knjiga o primskovškem župniku in čudodelniku Juriju Humarju, ki je bila pri Mohorjevi družbi ponatisnjena kar dvakrat in vsakič tudi razprodana! Pred nekaj leti so s pomočjo Knjižnice Litija popisali zgodbe furmanov in njihovo nevarno, težaško delo ter dosežke požrtvovalnih primskovških gasilcev. S pomočjo društva so v kraju ponovno obudili nekatere že pozabljene običaje, kot so sekanje pirhov, kresovanje, pohod z lučkami na predvečer obletnice rojstva Jurija Humarja in še bi lahko našteval. Zadnji njihov dosežek pa je kratki film z naslovom *Tam, kjer smo doma*, v katerem so predstavljene lepote kraja. Ta film si bomo v kratkem lahko ogledali tudi na kanalu Youtube na medmrežju. Po predstavitvi dosežkov etnološkega društva so obiskovalce nagovorili še župan Občine Šmartno pri Litiji Blaž Izlakar, akademik dr. Boštjan Žekš in dr. Janez Gabrijelčič. Prav vsi so pohvalili delo društva in člane vzpodbudili k nadaljnjemu snovanju Rastoče knjige Primskovo. Ker so na Primskovem pred kratkim dobili stalnega organista, smo v cerkvi na kratko prisluhnili še melodijam orgel in pevcem. Temu je sledila še pogostitev z domačimi dobrotami, ki so jo pod lipo pripravile skrbne primskovške žene in dekleta.

In memoriam Janez Ambrož st. (1935–2025)

Avtor članka: PGD Šmartno pri Litiji

Steber gasilske skupnosti, častni poveljnik, tovariš

Tvoje roke so zvijale cevi,
tvoje srce je dvigovalo ljudi.
Tvoje življenje je med nami
pustilo neizbrisne sledi.

V zadnjih dnevih aprila se je tiho, a dostojanstveno poslovil Janez Ambrož st., častni poveljnik GZ Litija in GZ Šmartno pri Litiji, eden najvidnejših in najzaslužnejših gasilcev naše občine. Njegovo življenje, ki bi letos doseglo častitljivih 90 let, je bilo globoko prepleteno z gasilstvom – poslanstvom, ki ga je nosil v srcu in opravljal s predanostjo, preudarnostjo in marljivostjo.

Janez je v gasilske vrste vstopil že pri sedemnajstih letih. V PGD Šmartno je bil aktiven dobrih 73 let, kar je več kot polovica celotne zgodovine društva. Bil je član z najdaljšim stažem, živa vez s časom, ko so bile pripadnost, tovarištvo in požrtvovalnost temeljne vrednote gasilstva.

Njegova gasilska pot je bila izjemna. Že v zgodnjih letih je sodeloval v operativni enoti in tekmovalni desetini, nato pa kot desetar, podpoveljnik in poveljnik PGD Šmartno (1971–1982) opravljal vodilne funkcije. Deloval je tudi v GZ Litija, sprva kot sektorski poveljnik, nato kot podpoveljnik ter med letoma 1983 in 1998 kot poveljnik gasilske zveze. Po ustanovitvi šmarske občine in GZ Šmartno pri Litiji je bil imenovan tudi za častnega poveljnika naše zveze.

Z njegovim delovanjem in pod njegovim vodstvom je gasilstvo v kraju in tudi širše doživelo izjemen razvoj, tako organizacijsko kot tehnično. Bil je eden glavnih pobudnikov gradnje novega gasilskega doma v Šmartnem, opravil je tudi največ delovnih ur. Sooblikoval je strategije posodabljanja gasilske opreme, velikokrat pa osebno skrbel za njeno vzdrževanje in delovanje, aktivno je sodeloval pri nabavi kar treh novih gasilskih vozil v Šmartnem. Njegovo pripravljenost in zaupanje so potrjevale tudi številne upravne funkcije: član poveljstva, upravnega odbora, komisije za odlikovanja in priznanja, predsednik komisije za delo z veterani na nivoju GZ in društva ter na koncu članstvo v disciplinski komisiji.

Posebej izstopa njegova vloga mentorja. Janez je izobraževal generacije gasilcev kot predavatelj, sodnik in inštruktor. Bil je dolga leta sodnik gasilskošportnih disciplin tudi na državnem nivoju. Bil je strog, a pravičen. Njegovi nasveti, pogosto podani z modrostjo in kančkom hudomušnosti, so vodili mnoge, ki danes nadaljujemo njegovo delo.

Njegovo življenjsko delo ni ostalo neopaženo. Prejel je vrsto priznanj, med njimi zlati znak Civilne zaščite, odlikovanje za posebne zasluge, priznanje kipec gasilca, plaketo veterana, značko za 70 let dela v gasilstvu in, kot zadnje za delo na področju gasilstva, zlato plaketo Občine Šmartno pri Litiji.

A Janez ni bil velik le zaradi funkcij in priznanj. Bil je predvsem človek z jasnimi vrednotami. Zvestoba, delavnost, tiha skromnost so bile njegove temeljne vrednote in lastnosti. V družbi tovarišic in tovarišev veteranov je njegov najljubši napitek imel najboljši okus. V spominu mnogih bo ostal njegov klobuk, nasmeh izpod znamenitih brkov in značilen zamah roke, kadar kaj ni šlo po pravilih ali po njegovo.

Janez Ambrož st. ni bil le gasilec. Bil je simbol pokončne drže, zgled predanosti in človek, ki je dvigoval skupnost. V njegovi odsotnosti je gasilski svet postal tišji, a spomin nanj bo živel še dolgo časa. Pogrešamo ga v našem društvu, vsi njegovi tovariši, pogreša ga kraj, pogrešajo ga domači. V gasilstvu, v kraju in v srcih nas mnogih, ki smo imeli čast deliti del življenjskih poti z njim, je pustil neizmeren pečat in praznino.

Spoštovani Janez, hvala za tvoje življenje. Počivaj v miru.

Na pomoč!

Novice iz Društva diabetikov Litija in Šmartno pri Litiji

Avtor članka: Društvo diabetikov Litija in Šmartno pri Litiji

Meritve krvnega sladkorja, krvnega tlaka, kisika v krvi, holesterola in trigliceridov potekajo vsako prvo sredo v mesecu, od 8.00 do 10.00, v društveni pisarni na Parmovi 7, Litija.

Strokovno zdravstveno predavanje z naslovom *Motnje hranjenja in prehranjevanja* bo v sredo, 18. 6. 2025, ob 16.30 v prostorih Knjižnice Litija, Parmova 9, Litija. Predavala bo dr. Karin Kanc Hanžel, dr. med., spec. interne medicine. Predavanje je za udeležence brezplačno, vabljeni tudi ostali občani.

Edukativno okrevanje Rabac 16.–23. 9. 2025

Hotel **** (Mimosa, Hedera, Narcis)	Sezona B (8 dni/7 noči)	Turistična taksa
7 polpenzionov v dvoposteljni sobi	459,00 €	1,65 €/na dan/ osebo = 11,55 €

Prijave so možne do 13. avgusta.

Pohodi
Pohodov nismo opredelili po datumih. Navedli smo le lokacije. Zaradi spremenljivega vremena jih bomo prilagajali sproti in vas o tem obveščali preko Facebooka in SMS-ov.
- Litija–Srnjak nad Logatcem (avtobus)
- Litija–Ortnek–Nova Štifta (ogled cerkve)–Kamni Grič (koča)–Litija (avtobus)
- Litija–Pekel pri Borovnici (avtobus)
- Merčunov pohod, Lom pod Storžičem (avtobus)

Pretekli dogodki

Srečanje starejših članov Društva diabetikov Litija in Šmartno pri Litiji

V petek, 11. 4. 2025, je Društvo diabetikov Litija in Šmartno pri Litiji pripravilo prijetno srečanje za svoje člane, starejše od 70 let. Dogodek je potekal v sproščenem in prijateljskem vzdušju v Kulturnem domu Šmartno. Udeležilo se ga je 120 članov.

Kulturni program je otvoril Jurij Bregar, ki je z igranjem na ksilofon očaral zbrane in poskrbel za čudovit uvod v srečanje. Nato je predsednica društva, Mihaela Amršek, pozdravila vse prisotne članice in člane ter gosta, podžupanjo Občine Litija, Lijano Lovše, in podžupana Občine Šmartno pri Litiji, Darka Vidica. V svojem govoru je poudarila, da je srečanje posvečeno našim najzvestejšim, najizkušenejšim in najdragocenejšim članom, starejšim od 70 let, in da njihova prisotnost v društvu ni samoumevna, da je darilo. Z dolgoletno izkušnjo življenja s sladkorno boleznijo so mnogim med nami vzor, kako se spoprijeti z vsakdanjimi izzivi sladkorne bolezni, naše zveste življenjske sopotnice, na katero pomislimo večkrat na dan in nas spremlja vse do konca življenja. In pri vsem tem ostati aktiven, pozitiven ter predvsem – sočuten. Druži nas ena misel in ena želja. Pomembno je, da v tej zgodbi nismo sami. Zahvalila se jim je, ker so v društvu diabetikov širili zavedanje, da tudi osebe s sladkorno boleznijo lahko živijo polno in kakovostno življenje. Čeprav je medicina tudi na tem področju zelo napredovala, ne gre prezreti dejstva, da sami zase lahko storijo oziroma storimo največ. Odrekanja in discipline je veliko, zato pa se življenje sladkornih bolnikov piše z veliko. Starejši člani so kot temelj društva s svojo predanostjo, sodelovanjem na številnih aktivnostih našega društva in srečanjih pustili pomemben pečat. Zaradi njih je društvo živo, povezano in srčno. Še naprej se bomo trudili, da se boste v društvu vedno počutili sprejete, slišane in spoštovane in da bomo hodili po poti zdravega življenja in da bomo ostali povezani, ker smo močnejši in bolj slišani v javnosti in pri vseh okoli nas, ki še niso sladkorni bolniki in jih o nevarnosti in posledicah sladkorne bolezni nenehno ozaveščamo z željo, da to tudi nikoli ne bi postali. Na koncu govora jim je predsednica društva zaželela lepo popoldne in prijetno druženje.

Sledil je nastop Konrada Pižorna, ki je s humorjem in igralskim talentom uprizoril odlomke iz romana *Dobri vojak Švejk*. Njegova interpretacija je požela val smeha in navdušenja.

Za glasbeno noto je poskrbela moška vokalna skupina Lipa, ki je zbrane s svojim nastopom popeljala po celi Sloveniji, vse do morja. Na koncu so tudi zaigrali na kitaro in harmoniko ter skupaj z vsemi prisotnimi odpeli nekaj pesmi.

Po kulturnem programu je sledila pogostitev, ki jo je pripravila Gostilna pri Mačku. Ob dobrem bograču, domačem pecivu in prijetnem klepetu so se člani zadržali do večera in obujali spomine na pretekle čase, izmenjali mnenja in utrdili prijateljske vezi. Pri pecivu smo upoštevali nove prehranske smernice za sladkorne bolnike, ki dovoljujejo tudi uživanje peciva v manjših in zmernih količinah.

Dogodek je znova pokazal, kako pomembna so druženja, kako pomembna je povezanost skupnosti, ki temelji na tegobah sladkorne bolezni, in kako pomembna je skrb za starejše člane, ki so pomemben steber našega društva.

24. Zvonarijada v Šmartnem pri Litiji

Avtorica članka: Katarina Kragelj

V soboto, 10. 5. 2025, je MePZ Zvon gostil štiri zbore, ki se imenujejo Zvon. Po našem uspešnem letnem koncertu 29. 3. 2025, ko smo v goste povabili MePZ iz Nove vasi, ki ga vodi Tanja Avsec, in otroški pevski zbor Žvrgolevčki iz Šmartnega pri Litiji pod vodstvom Tanje Grže, smo bili letos že četrtič po vrsti organizatorji Zvonarijade.

Srečanja zborov z imenom Zvon so dvajset let potekala redno, vsako leto v drugem kraju. Epidemija koronavirusa je tako kot veliko stvari odnesla tudi ta srečanja. Prvi zbor, ki je po epidemiji obudil srečanja, je bil MoPZ Savinjski zvon iz Šempetra v Savinjski dolini. Organizacija takšnega srečanja zahteva pridno delo celotnega zbora, ki smo ga člani odlično opravili. Za vso pomoč pa se zahvaljujemo tudi Občini Šmartno pri Litiji in JSKD, izpostavi Litija.

Tokrat smo gostili štiri zbore: Vokalno-instrumentalno skupino Triglavski zvonovi Dovje - Mojstrana pod vodstvom Metke Gregorič,

MoPZ Savinjski zvon iz Šempetra v Savinjski dolini, ki ga vodi Metka Jagodič Pogačar, zborovodkinja Vita Gracej vodi MePZ Muta, zakonca Špela in Matevž King pa sta dirigirala Šentviškemu zvonu iz Lukovice. In tu je bil še peti zbor, MePZ Zvon pod vodstvom Marije Celestina. Prireditev je povezovala Neža Verdonik.

Vsak zbor je zapel tri pesmi, zadnji dve pesmi sta bili skupni. Družabno srečanje po nastopu je potekalo v prijetnem vzdušju. Veselimo se srečanja drugo leto in verjamemo, da se nam bo pridružil še kakšen nov zbor.

S tem nastopom pa še nismo zaključili sezone. Čakajo nas še nastopi v Domu Tisje, šentviški tabor pevskih zborov in zaključni izlet, pa še kaj se bo našlo vmes.

Novice iz MDI Litija - Šmartno

ODPRTJE VIP TOČKE PRI MDI LITIJA - ŠMARTNO

V četrtek, 22. 5. 2025, smo v novih prostorih MDI Litija - Šmartno svečano odprli našo novo VIP točko. Dogodka se je udeležilo približno 55 ljudi, vzdušje pa je bilo prijetno, sproščeno in zelo povezovalno – točno takšno, kot smo si želeli.

Zbrane je najprej nagovoril predsednik MDI Litija - Šmartno, Miro Vidic, ki je uvodoma povabil članici citrarskega orkestra Srebrne strune, da sta nam zaigrali za lepo dobrodošlico. Nato je besedo predal podžupanji Občine Litija, gospe Lijani Lovše, ki je izrazila podporo našemu delovanju in projektom. Sledila sta še nagovora Vide Vukovič in Tea Rozine, ki je s Powerpoint predstavitvijo predstavil namen, splošne informacije in delovanje VIP točke.

Miro Vidic se je ob tej priložnosti posebej zahvalil Klari Kržišnik iz Regijskega centra za NVO Litija za ves njen trud pri pripravi in prijavi projekta VIP. Tudi Klara je z nami delila nekaj spodbudnih misli in simpatično anekdoto o tem, kako je nastalo ime VIP – *Vključeni, Informirani, Povezani*. Kulturni del programa sta popestrili Vida Lukač in Lidija Vidic s tremi avtorskimi recitacijami, za zaključek pa so članice skupine Podkvice zaplesale tri plese. Po uradnem delu smo se preselili v spodnje prostore, kjer smo nadaljevali s prijetnim druženjem ob zakuski, ki jo je pripravila gostilna Mona Lisa, stroške pa je prijazno prevzela Občina Litija.

Iskrena hvala vsem, ki ste bili z nami, še posebej pa se zahvaljujemo podžupanji Občine Litija Lijani Lovše, predstavnici Občine Šmartno pri Litiji Karmen Sadar ter Klari Kržišnik iz RC za NVO Litija za obisk in podporo.

»*Aktivnosti sofinancira Ministrstvo za javno upravo v okviru javnega razpisa za razvoj in profesionalizacijo NVO in prostovoljstva 2024.*«

Teo Rozina

POMLADNI IZLET NA DOLENJSKO

»*Nekje na Dolenjskem so kraji, hiša, vinograd in košček polja, tam so meseci sami maji, tam sem nekoč bil doma.*« (Tone Pavček)

V torek, 15. 4., in v četrtek, 17. 4. 2025, smo se člani MDI Litija - Šmartno odpeljali na Dolenjsko. Vseh skupaj nas je bilo kar 88. Dolenjska je pokrajina v jugovzhodni Sloveniji. Očarala nas je s svojo preprosto podeželsko lepoto. Najprej smo se ustavili v Mirni Peči, kjer smo si ogledali muzej Lojzeta Slaka in Toneta Pavčka. Po prijetnem sprejemu smo si ogledali bogato Slakovo zapuščino: slike, plošče, nagrade, fotografije in pohištvo iz njegove hiše. Na avdio-video točkah smo poslušali Slakove uspešnice in nastope glasbene skupine. Tudi mi smo ustvarjali, saj smo stopili na oder in ob spremljavi zapeli *V dolini tihi*. Kako lep dan je, če si že zjutraj zapoješ. Naš nastop so tudi posneli. Bogato življenje svetovnega harmonikarja nas je vse prevzelo.

Z obsežno stalno zbirko pa se je Tone Pavček vrnil v njemu tako ljubo Dolenjsko. Razstava prikazuje njegovo življenje in obsežno literarno zapuščino. Ves čas smo čutili ustvarjalni utrip pesnika, ki je poveličeval življenje in ljubil slovenski jezik. Ob knjižnih zbirkah, osebnih predmetih in knjižnici smo spoznali njegovo ustvarjalno okolje. Pavček je velemojster slovenskega verza.

V Drgančevju v Novem mestu pa nas je navdušila muzejska zbirka razvoja avtomobilske in prikoličarske industrije na Dolenjskem. Zbirko so ustanovili člani Kluba prijateljev IMV. Razstava govori o polstoletnem razvoju oblikovanja avtomobilov, prikolic, znakov IMV, Adrie Mobil, TPV in Revoza. Zgodovina industrije avtomobilov in prikolic je vplivala na življenje v celotni regiji. Ob strokovnem in navdušenem vodenju smo spoznali podobo podjetij, razvoja estetskih norm in družbenih vrednot.

Odpravili smo se proti domu in se na sredi poti ustavili v znanem gostišču na kosilu. V živahnem pogovoru smo se strinjali, da živimo v res lepi deželi z bogato kulturno dediščino. Izlet je bil strokovno pripravljen. Iskrena hvala vsem v društvu.

Marjana Dražumerič

UDELEŽBA NA ŠPORTNIH TEKMOVANJIH – MAJ

Naši športniki so se udeležili naslednjih tekmovanj:

• 10. 5. 2025 – Državnega prvenstva v kegljanju se je udeležil Klemen Ivančič in zasedel 11. mesto.

• 10. 5. 2025 – Območnega tekmovanja v balinanju, ekipno, sta se udeležili ženska in moška ekipa. Ženska ekipa v sestavi Janja Videc, Darinka Krafogelj, Veronika Groznik in Anica Mohar je dosegla 2.

mesto. Moška ekipa v postavi Franc Mešič, Branko Brinovec, Rajko Groznik in Ferdinand Kunstelj je prav tako dosegla 2. mesto.
• 24. 5. 2025 – Območnega tekmovanja v ribolovu, posamezno, so se udeležili trije ribiči, in sicer Janez Jerina, Janez Kotar in Slavko Šinkovec.

Bojan Koren

Iz dela RKS OZ Litija

Avtor članka: RKS OZ Litija

Zdravstveno letovanje otrok v Punatu na Krku in na Debelem rtiču v letu 2025

Obveščamo vas, da sprejemamo prijave za zdravstveno letovanje otrok. Termina letovanja sta:

• Letovišče primarija Kurta Kanclerja v Punatu na Krku od 8. do 18. 7. 2025,

• Zdravilišče RKS Debeli rtič od 24. 7. do 1. 8. 2025.

Prijavnice lahko dobite na sedežu RKS OZ Litija ali pa vam jo pošljemo po elektronski pošti, v osnovnih šolah in ZD Litija. Potrditi jo mora osebni zdravnik. Podpisano in izpolnjeno prijavnico vrnete nazaj na RK Litija, kjer boste prejeli nadaljnja navodila. Prijave zbiramo do zapolnitve mest. Vse informacije dobite po telefonu na 01 896 37 30 ali 051 443 602 ali na naslovu litija.ozrk@ozrks.si.

Ponovno vabimo kandidatke/-te za vodenje skupin otrok na naših dveh letovanjih. Prijave sprejemamo po elektronski pošti litija.ozrk@ozrks.si.

Teden Rdečega križa

Rdeči križ Slovenije se je tudi letos vključil v obeleževanje mednarodnega praznika svetovnega dneva Rdečega križa, 8. maja, in Tedna Rdečega križa Slovenije, ki tradicionalno poteka od 8. do 15. 5. in tako nadaljuje tradicijo dobrih del. K obeleževanju praznika Rdečega križa Slovenije se je pridružilo tudi RKS Območno združenje Litija s svojimi aktivnostmi, ki imajo tudi letos poudarek na preventivni zdravstveni dejavnosti, nudenju pomoči ljudem v stiski, pridobivanju novih znanj in spoznanj. Na podlagi prejetih pristopnih izjav staršev za članstvo otroka bodo v mlade člane RK sprejeti učenci osnovnih šol.

Poslanica, ki jo je ob letošnjem Tednu Rdečega križa zapisala predsednica RKS, mag. Ana Žerjal:

»Humanost je beseda, ki ji pozornost posvečamo od nekdaj, saj gre za eno temeljnih načel našega Gibanja. Gibanja, ki je pred nekaj več kot sto šestdesetimi leti nastalo iz prav tega razloga – humanosti. Henry Dunant se ob prihodu v Solferino ni spraševal le, kako pomagati vsem, ki so pomoč potrebovali in kako k temu prepričati številne ljudi, ki so v vojaških uniformah gledali brate, očete, može, znance ali pa popolne neznance. Ena njegovih prvih misli je bila, kako smo lahko ob vsej svoji razvitosti, razgledanosti in pameti, pozabili biti ljudje. In kako to – humanost, v ljudeh znova prebuditi. Lani smo Teden Rdečega križa naslovili »Ohranjamo humanost živo«, zapisali pa smo še navedek iz SSKJ-ja, ki pravi da je »humanost lastnost človeka, ki kaže v odnosu do okolja pozitivne moralne lastnosti«. Prizadevali smo si humanost, človečnost postaviti v prvi plan. Lahko rečemo, da nam je uspelo. Nam – družini Rdečega križa Slovenije, z vsemi prostovoljci, območnimi združenji, krajevnimi organizacijami, člani in podporniki. Uspelo nam je pomagati ljudem v naši državi, ki so potrebovali našo pomoč. Uspelo nam je pomagati mnogim po svetu, ki so jih prizadele različne nesreče in druge tegobe. Uspelo nam je ohranjati humanost živo. Prišel je december, mednarodni dan prostovoljstva. Tudi prostovoljstvo je eno temeljnih načel Gibanja. Žal smo tedaj izvedeli naravnost grozljiv podatek, da je v letu 2024 življenje izgubilo več kot 300 humanitarnih delavcev, od tega več kot petdeset naših kolegov, pripadnikov Rdečega križa in Rdečega polmeseca. Življenje so izgubili, ker in ko so nudili pomoč drugim, ohranjali humanost živo. Številka v letu 2025 še narašča. In če lahko v Sloveniji rečemo, da nam je uspelo humanost ohranjati in ohraniti živo, nam je kot svetovni družbi spodletelo.

In tako v letošnjem letu znova opozarjamo, da pri Rdečem križu stojimo, bomo stali in vztrajali na strani humanosti. Še naprej si bomo prizadevali humanost zaščititi in obenem opozarjati na vse grobe kršitve naših načel, ženevskih konvencij in nenazadnje mednarodnega humanitarnega prava. Vsa naša načela in vrednote so popolnoma nepomembne, če pozabimo biti ljudje. Rdeči križ Slovenije je prvi pomočnik javnim oblastem, skupnosti in družbi, še posebej ljudem v stiski. Lani smo v Tednu solidarnosti predstavili naš nov slogan – »Tukaj za vas. Vedno in povsod.«, letos temu dodajamo »Na strani humanosti.« Humanost je tisti temelj, na katerem gradimo in zaradi katerega opravljamo naše poslanstvo – pomagati.«

mag. Ana Žerjal,
predsednica Rdečega križa Slovenije

Nacionalna akcija – Mikromobilnost

Avtorji članka: policisti Policijske postaje Litija

V ponedeljek, 19. 5. 2025, se je pričelo izvajanje nacionalne akcije Mikromobilnost, ki jo organizira Javna agencija RS za varnost prometa v sodelovanju s Policijo. Nacionalna akcija je trajala do 25. 5. 2025.

Tako smo policisti v tem času poostreno nadzirali promet in ugotavljali kršitve kolesarjev in voznikov lahkih motornih vozil (e-koles in e-skirojev) ter pešcev. Poleg tega smo bili pozorni tudi na kršitve voznikov motornih vozil v odnosu do šibkejših udeležencev.

V policiji spodbujamo različne oblike mobilnosti. Pri tem posebno skrb namenjamo šibkejšim udeležencem v cestnem prometu, ki so v prometu še posebej izpostavljeni. Z akcijo želimo prispevati k ozaveščanju teh udeležencev o pomenu upoštevanja prometnih predpisov in skrbi za lastno varnost, obenem pa opozoriti voznike motornih vozil na njihovo izpostavljenost.

Bodimo strpni in odgovorni do vseh, še posebej pa do šibkejših prometnih udeležencev!

(vir: spletna stran www.policija.si)

Majske slovesnosti v šmarski župniji

Avtor članka: Uroš Pušnik

Florjanova nedelja
Takoj na začetku meseca maja smo obhajali **Florjanovo nedeljo**. Na sam godovni dan sv. Florjana smo v nedeljo, 4. 5. 2025, skupaj z gasilci vseh devetih društev GZ Šmartno pri Litiji počastili njegov praznik z gasilsko sv. mašo.

Po slovesnem vstopu gasilcev v župnijsko cerkev je duhovni pomočnik dr. Roman Globokar najprej blagoslovil nov prapor PGD Liberga, za tem še vse gasilke in gasilce ter zbrano verno ljudstvo. V mašnem nagovoru je izpostavil pomembnost skupnega sodelovanja, saj le tako in z božjo pomočjo zmoremo mnogokrat tudi nemogoče. Različnost nas bogati, kar je ključno, da smo skupaj, in ne glede na to, da ima vsak svojo zgodbo in vizijo, nas vse to spodbuja, da gradimo lepšo in bogatejšo skupnost.

Slovesnost je polepšalo lepo sodelovanje z branjem beril pri sv. maši ter ubrano petje župnijskega moškega zbora. Naj nas sv. Florjan varuje pred vsemi nesrečami!

Nedelja zakonskih jubilejev
Na sončno nedeljsko dopoldne, 18. 5. 2025, smo pri dopoldanski sv. maši obhajali **Nedeljo zakonskih jubilejev**. V slovesnem sprevodu je pred daritveni oltar mogočne šmarske cerkve stopilo kar 29 parov.

V mašnem nagovoru se je domači župnik g. Marko Mohor Stegnar zahvalil jubilantom za zgled in njihovo pričevanje v sedanjem vse bolj potrošniškem svetu. »*Nič ne pomaga, če o ljubezni samo govorimo, a štejejo le dejanja*,« je izpostavil in nadaljeval, da so zakonci pomembni pričevalci s svojim zgledom, zastonjskim darovanjem drug drugemu, izkazujočo si ljubeznijo, dobroto in so močna protiutež sedanjemu svetu. »*Ljubezen ne pozna meja in ne postavlja pogojev*,« je še dejal in dodal, da kljub življenjskim preizkušnjam, ki jih prinese čas, ohranjajo zakonci v družini še vedno zvestobo, medsebojno darovanje in ljubezen, v kateri je vedno prostor tudi za otroka.

Slovesno bogoslužje so spremljali molitev svojcev jubilantov in rednih nedeljnikov, sodelovanje jubilantov pri branju beril ter ubrano petje in inštrumentalna spremljava šmarskih mladincev.

Ne zgodi se vsako leto, da je med jubilanti tudi par z »bogatim in visokim zakonskim stažem«. Da, letos sta bila z nami šmarska zakonca Terezija in Alojzij Dušak, ki letos obhajata častitljivih 70 let zakona. Prepričan sem, da se lahko vsi, še posebej od njiju, učimo modrosti življenja; ljubezni, spoštovanja in darovanja.

Vse dobro in blagoslovov na skupnih poteh kličemo našim jubilantom!

Proslava ob dnevu boja proti okupatorju, 27. april 1941–2025

Avtor članka: Matjaž Aškerc,
predsednik Zveze združenj borcev Litija - Šmartno

V nedeljo, 27. 4., je Zveza združenj borcev za vrednote Narodnoosvobodilnega boja Litija - Šmartno v sodelovanju z Občino Litija na Javorskem pilu nad Gabrovko priredila spominsko slovesnost ob 84. obletnici ustanovitve Osvobodilne fronte.

Proslavo, ki jo je vodila domačinka Anica Resnik, je s slovensko himno začel Pihalni orkester Litija pod vodstvom Gašperja Namestnika. Po Aničinem tenkočutnem in pronicljivem uvodu je sledil pozdravni nagovor predsednika Zveze združenj borcev Litija - Šmartno Matjaža Aškerca ter župana Občine Litija gospoda Francija Rokavca. Oba sta v svojih nagovorih izpostavila pomembnost te zgodovinske prelomnice ter celotne štiriletne borbe in graditve nove domovine za slovenski narod in njegovo kulturo. Župan Občine Litija, gospod Franci Rokavec, je v svojem sporočilu tudi povezal kraj slavnostnega dogodka, zgodovinske bitke Cankarjeve brigade, z vsebino praznika dneva boja proti okupatorju ter na koncu vsem občankam in občanom Litije, Šmartna in tam prisotnim zaželel lep prihajajoči 1. maj, praznik dela.

Pozdravnima nagovoroma sta sledila kratek kulturni vložek ter napoved slavnostnega govornika na proslavi, ministra za javno upravo, mag. Franca Propsa, ki je govor začel z besedami: »*27. april ni le datum. Je opomnik. Je dan, ko se Slovenci spomnimo, da nismo bili tiho, ko so se sile osi zla odločile, da spremenijo svetovno ureditev in si jo prikrojijo po lastni meri. Je dan, ko praznujemo pogum. Odločnost.*

Pokončnost. Leta 1941, ko je naš narod padel pod okupacijo in so razkosali in si razdelili našo domovino, smo imeli dve možnosti: klečati ali vstati. In večina je vstala. Rodila se je Osvobodilna fronta, ki je nastopila proti krutemu imperializmu nacistov in fašistov. In rodil se je narodni upor.«

V nadaljevanju je minister Props izpostavil dejstvo, da upor ni bil političen, ampak človeški in srčen, da se ni začel v kabinetih, ampak v gozdovih in domovih, v pesmih in tihih dejanjih pogumnih preprostih ljudi. Poudaril je, da se ravno zato vsako leto zberemo na Javorskem pilu, da se spomnimo poguma naših prednikov in tistih, ki so v Vidmarjevi vili sprejeli odločitev, da bodo kljub nevarnosti in strahu nosili breme prvega koraka. Spomnil je na vizijo, ki ji je sledila velika večina Slovenk in Slovencev in je gnala narodni upor. Spomnil je na našo zgodovino in na tiste, ki so zanjo dali vse, in na dejstvo, da danes nimamo pušk, smo pa pred drugimi izzivi. In posledično moramo hraniti tiste vrednote, za katere so oni tvegali vse; svobodo in enakost, solidarnost in tovarištvo, človečnost.

Nadaljeval je z mislijo, da naj bodo naša dejanja prežeta z zavedanjem, da moramo biti skupaj, ko je to potrebno. Da se ne smemo ukloniti, ko se svet zatrese. Da moramo stati za tistim, kar je prav, tudi če smo pri tem osamljeni.

Svoj govor je minister zaključil s stavkom, da danes ne smemo govoriti o zgodovini zato, da bi živeli v preteklosti, temveč z zavedanjem, kdo smo, in ravno zato smo kot narod takrat izbrali prav.

Na koncu je vsem prisotnim še zaželel ponosno praznovanje dneva upora ter prihajajočega praznika dela, ne samo zaradi nostalgije, ampak zaradi prihodnosti.

Sledil je kulturni program, v katerem so se pod »taktirko« Anice Resnik, za kar se ji v imenu vseh ponovno iskreno zahvaljujemo, prepletale recitacije, partizanske borbene pesmi in opisi dogodkov tistega časa.

Prav tako zahvala županu Občine Litija, Franciju Rokavcu, za pomoč pri organizaciji dogodka, Viliju Lušini, Leonu Ciglarju, Teji Kraševec in Tjaši Korelc za doživeto predstavitev pesmi in recitalov. Iskrena hvala Pihalnemu orkestru Litija, praporščakom, LD Gabrovka, vsem udeležencem prireditve, ki ste s svojo prisotnostjo in nesebično pomočjo pri organizaciji dali pečat dogodku.

Promet v Kostrevniški dolini – odgovor županu

Avtor članka: mag. Bojan Jelen

Najprej bi se rad zahvalil vsem udeležencem, ki sem jih zaprosil za podatke, mnenje ali vpogled v dokumentacijo. Bili so zelo hitri in učinkoviti!

Na delu ceste v Mali Kostrevnici, ki je raven, z zelo malo hišami ob cesti, se je vozišče pred časom posodobilo. Pred tem ni bilo nikdar na tem območju s prometnimi znaki označeno naselje, sedaj pa je, kar posledično pomeni znižanje hitrosti na 50 km/h. Prometnih nesreč tam skorajda ni, mogoče ena na leto, meritve hitrosti pa kažejo, da je na tem delu vsako leto več kaznovanih voznikov. Torej je nekaj narobe z vozniki ali pa s prometnimi znaki.

Kratka analiza županove obrazložitve

Županova obrazložitev se močno osredotoča na tehnične in upravne vidike, pri tem pa spregleda praktične prometno-varnostne realnosti.

1. Neskladje med trditvami o varnosti in podatki o nesrečah. Župan poudarja varnostne pomisleke, vendar konkretni podatki kažejo, da na tem območju praktično ni nesreč. Po podatkih Policijske postaje Litija je bilo v obdobju desetih let (2015–2025) na tem odseku samo pet prometnih nesreč, od tega tri z lažjimi poškodbami, ena s hudo telesno poškodbo in ena samo z materialno škodo. To osnovno protislovje spodkopava varnostno utemeljitev za omejitev hitrosti na 50 km/h (podatki so predstavljeni v tabeli na koncu članka).

2. Prihranek časa proti ustvarjanju prihodkov. Župan zavrača 17,5-sekundni prihranek časa kot nepomemben za udeležence, daljši čas pa naj bi pripomogel k večji prometni varnosti, vendar, ko ga pomnožimo s tisoči potovanj letno, to predstavlja znaten skupni prihranek časa. Hkrati naraščajoče število glob kaže, da omejitev ne ustreza voznikovi naravni zaznavi varne hitrosti na tej cesti. Če se sprejme takšne argumente za omejevanje hitrosti, bomo potovanje do Ljubljane kmalu podaljšali od pol do ene ure v eno smer. Dejstvo pa je, da nam je čas natančno odmerjen, ostale stvari (materialne in nematerialne) pa si lahko priskrbimo sami, če nam le razmere to omogočajo. Hkrati omenjeni argument izrablja za povečanje varnosti pri vključevanju v promet s stranskih cest, vendar ta argument nekako ne odraža dejanskega stanja, saj je bila v obravnavanem obdobju samo ena prometna nesreča zaradi izsiljevanja prednosti, pa še to v bližini naslova Mala Kostrevnica 31. Več o problematiki vključevanja na glavno cesto ter problematiki prometne ureditve pa še v nadaljevanju.

3. Selektivna uporaba podatkov. Župan priznava, da je večina glob v nižjih razredih kazni (20–60 €), kar dejansko kaže, da večina voznikov prekoračuje omejitev le rahlo – kar nazorno nakazuje, da je trenutna omejitev morda umetno prenizka za dane cestne razmere. Če bi se dovoljena hitrost dvignila, pa po podatkih glede števila kaznovanih kršiteljev na tem delu ceste razen redkih izjem praktično ne bi bilo kršitev.

4. Nesorazmeren odziv. Cesta je bila posodobljena/izboljšana (širše vozišče, sredinska črta, dobra preglednost), vendar so bile omejitve povečane in ne ustrezno prilagojene. Moderne, širše ceste z dobro vidljivostjo običajno podpirajo višje varne hitrosti.

5. Administrativni fokus. Županova obrazložitev se osredotoča na birokratske procese, pravne definicije in izračune prihodkov namesto na objektivne varnostne ocene specifičnih značilnosti ceste ter same prometne varnosti.

Dodatne ugotovitve iz dokumentacije

1. Vprašljiva uporaba elaborata. Župan se sklicuje na elaborat podjetja K Projekt, vendar ta elaborat sploh ne obravnava kriterijev za določitev roba naselja. Iz elaborata ni razvidno, kateri objekti so bili zajeti kot kriterij za določeno označitev naselja. Elaborat je bil izdelan po navodilih občine, kar kaže, da je postavitev znakov za naselje predlagala občina sama (elaborat podjetja K Projekt L, d. o. o. z naslovom Prometna ureditev Kostrevniške doline od križišča R2 417/1190 in LC 426113 do križišča LC 426113 z JP 709161 (Primskovo), november 2016). Da je postavitev prometnih znakov administrativno postavljena, utemeljujem tudi s postavitvijo znakov »STOP« na stranskih cestah, čeprav je na več priključkih preglednost dobra že ob samem približevanju glavni cesti in samo ustavljanje v križišču nima nobene dodane vrednosti za varnost cestnega prometa, pač pa zgolj eno ustavljanje več. Sploh ob omejitvi hitrosti na 50 km/h. Menim, da bi bil na takšnem križišču primernejši prometni znak »Križišče/cestni priključek s prednostno cesto«.

2. Časovno sovpadanje dogodkov. Opažam preračunljivo sosledje dogodkov – nakup merilnika hitrosti skupne občinske uprave v septembru 2022, čemur je sledila sprememba prometne ureditve v Kostrevniški dolini v oktobru 2022 (povzeto iz objav v Krajevnih novicah).

3. Izostala opozorila. Podatki kažejo, da leta 2023 skupna občinska uprava v občini Šmartno pri Litiji ni izdala nobenega opozorila kršiteljem, čeprav bi pri manjših prekoračitvah hitrosti (npr. do 10 km/h) opozorilo lahko zadostovalo kot vzgojni ukrep. Takšno ukrepanje omogoča Zakon o prekrških. Pri tem pa naj dodam še to, da je isti organ v občini Litija v istem letu izrekel 126 opozoril (Letno poročilo skupne občinske uprave občin Dol pri Ljubljani, Litija, Šentrupert in Šmartno pri Litiji za leto 2023, https://www.litija.si/DownloadFile?id=689383)! Na tem mestu naj dodam, da je bila sprememba narejena brez dodatne prometne signalizacije (znak za nevarnost in dopolnilna tabla »Spremenjena prometna signalizacija«, kot je npr. to narejeno pri križišču v Šmartnem pri Litiji), nihče pa tudi ne upošteva znanega slovenskega reka, ki pravi »Navada je železna srajca«.

4. Sprememba prometne signalizacije. Pred letom 2022 na tem odseku ni bilo table »Rob naselja«, ki bi omejevala hitrost na 50 km/h, temveč samo obvestilna tabla z napisom Mala Kostrevnica (bližina razpršene naselitve), ki na hitrost ni vplivala. Del ceste je imel omejitev 70 km/h, drugje pa je veljala splošna omejitev hitrosti 90 km/h. Pri tem naj opozorim na nedoslednost prometne signalizacije glede hitrosti prometa. Če se peljemo iz Velike Kostrevnice proti Mali Kostrevnici, hitrost prometa na 50 km/h omeji prometni znak »Rob naselja Mala Kostrevnica«. Če nekaj deset metrov stoji nov prometni znak, in sicer prometni znak za nevarnosti »Otroci na vozišču« ter prometni znak »Omejitev hitrosti na 50 km/h«. Zakaj dodatni prometni znak, če je hitrost omejena že s prometnim znakom »Rob naselja«? Ista zgodba pa se ponovi tudi v nasprotni smeri. Pri tem moram dodati še to, da se omejitev hitrosti, ki je določena s prometnim znakom »Omejitev hitrosti«, razveljavi z naslednjim križiščem. To ustvarja še dodaten element, da voznik podzavestno in nehote zviša hitrost, saj se kmalu za tem (v bližini korita za vodo) preglednost na vozišču izboljša in ustvari lažni občutek, da je voznik že zunaj naselja. Tudi na račun prometne signalizacije!

Analiza vseh podatkov kaže, da je sprememba prometne signalizacije verjetno bolj namenjena polnjenju proračuna občine kot izboljšanju prometne varnosti. Župan v svoji obrazložitvi prometno varnost izraža večinoma v finančnih terminih, brez ustrezne varnostne analize, ki bi utemeljila potrebo po znižanju hitrosti.

Glede na:
- minimalno število prometnih nesreč v zadnjih desetih letih,
- izboljšano cestno infrastrukturo,
- večinoma manjše prekoračitve hitrosti s strani voznikov,
- časovno zaporedje uvedbe meritev in spremembe prometne signalizacije in
- pomanjkanje strokovne varnostne analize za znižanje hitrosti

lahko sklepam, da sedanja omejitev hitrosti na 50 km/h na tem odseku ni utemeljena s prometno-varnostnimi razlogi, temveč predvsem s finančnimi interesi občine.

Morda bi bilo smiselno del denarja od pobranih kazni vrniti nazaj v izboljšanje prometne varnosti (že planirana avtobusna postajališča, mogoče pločnik), kar bi dolgoročno zmanjšalo potrebo po strogem kaznovanju in hkrati dejansko povečalo varnost in ne nazadnje tudi zadovoljstvo vseh udeležencev v prometu.

Pri tem pa moram poudariti, da nobena prometna signalizacija in omejitev hitrosti sama po sebi žal ne more preprečiti prometnih nesreč, tudi tistih z najhujšimi posledicami. Ključni dejavnik za varnost v prometu je in ostaja odgovorna udeležba vseh udeležencev v cestnem prometu ter zgled mlajšim generacijam. Prometni znaki in omejitve so zgolj podporni elementi, ki pomagajo pri usmerjanju prometa, medtem ko smo za dejansko varnost odgovorni vozniki s svojim ravnanjem, pozornostjo in spoštovanjem cestno-prometnih razmer!

Gospod župan, ko boste naslednjič merili prometno varnost, naj bo to v številkah rešenih življenj, posodobitvah na cesti, ki bodo povečevale varnost, ne pa v višini pobranih kazni!

Na koncu naj dodam še kratek povzetek neobvezujočega mnenja informacijskega pooblaščenca glede objave osebnih podatkov pobudnika v javnih medijih in na javno dostopnih spletnih straneh: »… Župan ne sme osebnih podatkov podpisnikov uporabiti za namene, ki so v neskladju z namenom zbiranja podpisov ter jih brez izrecne zakonske podlage ne sme posredovati tretjim osebam (**kamor se šteje tudi javna objava**). IP sklepno dodaja še, da bi morebitna objava osebnih podatkov brez ustrezne pravne podlage predstavljala kršitev 6. člena Splošne uredbe. ZVOP-2 v 97. členu med drugim določa, da se z globo od 200 do 8.000 EUR kaznuje za prekršek odgovorna oseba pravne osebe, samostojnega podjetnika posameznika ali posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, če krši temeljna načela za obdelavo, vključno s pogoji za privolitev, kot so določena v 5., 6., 7. in 9. členu Splošne uredbe. Z globo od 200 do 8.000 EUR se za tak prekršek kaznuje odgovorna oseba v državnem organu ali v samoupravni lokalni skupnosti (Neobvezujoče mnenje informacijskega pooblaščenca št.: 07120-1/2025/186 z dne 25. 4. 2025).«

Gospod župan, če ste tako goreč zagovornik kaznovanja, vas pozivam, da v zvezi z objavo vašega članka naredite samoprijavo pri informacijskem pooblaščencu!

Tabela: Prometne nesreče na cesti Mala Kostrevnica med hišami št. 15 in 33

Vir podatkov: https://podatki.gov.si/dataset/mnzpprometne-nesrece-od-leta-2009-dalje# in podatki, pridobljeni na Policijski postaji Litija (dokument št.: 092-23/2025/2 (3E6911-2) 28. 4. 2025

Klasifikacija	Datum	Ura	Kraj	H. št	Opis	Vzrok	Tip nesreče	Poškodba	Vrsta udeleženca
Z LAŽJO TELESNO POŠKODBO	13. 6. 2015	14.40	MALA KOSTREVNICA	26	CESTA	PREMIKI Z VOZILOM	BOČNO TRČENJE	LAŽJA TELESNA POŠKODBA	KOLESAR
Z MATERIALNO ŠKODO	5. 1. 2016	14.45	MALA KOSTREVNICA	33	CESTA	NEPRAVILNA STRAN/SMER VOŽNJE	TRČENJE V OBJEKT	BREZ POŠKODBE	VOZNIK OSEBNEGA AVTOMOBILA
S HUDO TELESNO POŠKODBO	22. 6. 2017	11.40	MALA KOSTREVNICA	31	CESTA	NEUPOŠTEVANJE PRAVIL O PREDNOSTI	BOČNO TRČENJE	HUDA TELESNA POŠKODBA	VOZNIK MOPEDA
Z LAŽJO TELESNO POŠKODBO	13. 5. 2023	00.54	MALA KOSTREVNICA	23	PARKIRNI PROSTOR	NEPRAVILNA STRAN/SMER VOŽNJE	TRČENJE V OBJEKT	LAŽJA TELESNA POŠKODBA	VOZNIK OSEBNEGA AVTOMOBILA
BREZ TELESNIH POŠKODB	29. 3. 2025	11.00	MALA KOSTREVNICA	32	CESTA	NEPRAVILNA STRAN/SMER VOŽNJE	NIMAM PODATKA	NIMAM PODATKA	NIMAM PODATKA

Zabavni kotiček

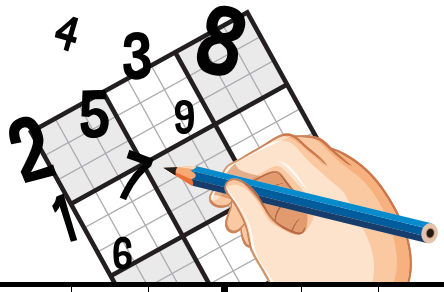

8	5							
7		3		1				8
	4		7	9	8	2		5
5	6		1	2			9	
	7			6	4		2	1
3		7	5	4	6		8	
2				7		3		4
							5	9

								SESTAVIL: RAJKO ORISHA	NEKDANJA KRATICA ZA EKONOM. PROPAG. PROGRAM	NEKDANJI HRVAŠKI TV VODITELJ OLIVER, (KVIZKOTEKA)	SLOVANSKI BOG BLISKA IN GROMA, DEŽJA IN PLODNOSTI	SLOVENSKA IGRALKA RINA	PREGLEDOVANJE NOSNE VOTLINE	ILOVICA (NAR.), TUDI KRAJ PRI KRANJU	BEŽEN RISARSKI ALI SLIKARSKI OSNUTEK	DENARNA ENOTA V BANGLADEŠU
								PREDSTAVNIK EMPIRIZMA								
								ŽENSKA, KI PLETE								
								DUŠEVNI BOLNIK S STRAHOM, PARANOJO								
								POPOLNA ZMEDA, NERED, ZMEŠNJAVA (KNJIŽ.)	AVT. OZN. ZA KUMANOVO / ODŽAGAN KOS DEBLA			DOMAČA ŽIVAL / LOVEC NA JEREBE				
																KRAJEVNE NOVICE
REVIJA 5D KRIŽANKE (4,94)	POSTRVI PODOBNA RIBA IZ SEVERNIH MORIJ	ENOCELIČNA PRAŽIVAL, MENJAČICA	JAVKANJE	GRŠKA MUZA, MODRICA LJUBEZEN. PESNIŠTVA	OBLIKA UMETNIŠK. DELA, ZVRST, SLOG, STIL	NOGOMETNI STADION FK RADNIČKI V PREDMESTJU NIŠA					KOSTUMOGR. VOGELNIK / DALJ. ČAS. OBDOBJE				DREVORED NA OBEH STRANEH CESTE	PIKAJOČI DVOKRILEC, ČIGAR SAMICE SESAJO KRI
PASJE OGLAŠANJE						GRŠKI BOG VETROV, POZEJDONOV SIN, AJOL				MAKEDONSKO KOLO / POKRAJINA V SLOVENIJI				ANTON KOMAT / ABRAHAMOV IN SARIN SIN		
KOS POHIŠTVA						BORIS STREL / REAKTIVNO LETALO			SREDSTVO, KI KREPI / ANICA (ljubk.)							
ODDAJANJE IN ŠIRJENJE ŽARKOV								ARAB. IZRAZ V DRUGEM JEZIKU / IVAN LENDL								
RANA, KI JO NAREDI KROGLA OB OPLAZENJU TELESA											OTOK ČAROVNICE KIRKE					
KRATEK MOŠKI PLAŠČ, SUKNJIČ					NEKDANJA TOVARNA PIJAČ V MARIBORU (ORANŽADA)						LOVEC NA RAKE					

Članska ekipa RD Herz

Šmartno uspešno zaključila sezono – 5. mesto v 1. B SRL

Avtor članka: Ernest Mrzel, RD Herz Šmartno

Za nami je sezona vzponov in padcev, polna borbenosti, ekipnega duha in športne vztrajnosti. Članska ekipa RD Herz Šmartno je v sezoni 2024/2025 na koncu osvojila 5. mesto v 1. B slovenski rokometni ligi, kar je rezultat predanega dela, nepopustljivosti ter skupne vizije kluba.

V drugem delu sezone smo pokazali pravi značaj – pod vodstvom novega članskega trenerja Boruta Mačka je ekipa dosegla kar **osem zmag na zadnjih desetih tekmah**, med drugim se je izjemno zoperstavila tudi prvouvrščenima ekipama lige, **Radovljici** in **Škofljici**. To je jasen dokaz, **da smo konkurenčni najboljšim** in da se v prihodnosti lahko nadejamo še večjega napredka.

Iskrene **čestitke vsem igralcem, trenerjem in strokovnemu štabu** za odlično sezono ter **velika hvala vsem navijačem, sponzorjem in podpornikom**, ki ste stali ob strani naši ekipi na vsaki tekmi. Sezono zaključujemo ponosni in motivirani za nove izzive – **se vidimo v sezoni 2025/2026!**

Rezultati zadnjih tekem članske ekipe RD Herz Šmartno v sezoni 2024/25:		
16. 5. 2025, 25. krog	RD HERZ ŠMARTNO : ŠRD ŠKOFLJICA	**35** : 38
24. 5. 2025, 26. krog	RD BUTAN PLIN IZOLA : RD HERZ ŠMARTNO	22 : **33**

Mladinci RD Herz Šmartno so za izjemen dosežek – 2. mesto in napredovanje v 1. ligo – prejeli **posebne plakete** kot priznanje za trud, ekipni duh in borbenost skozi celotno sezono.

Več o nastopih in uspehih mlajših selekcij pa preberite **v naslednji številki Krajevnih novic**.

Vabljeni na Dan rokometa 21. 6. na prenovljeno igrišče pri OŠ Šmartno pri Litiji!

Rokometno društvo **HERZ Šmartno** z veseljem vabi **vse ljubitelje športa, učence, starše in krajane**, da se nam pridružite na **praznovanju Dneva rokometa**, ki bo potekalo na **prenovljenem igrišču pri Osnovni šoli Šmartno pri Litiji.**

KDAJ: 21. 6. 2025
KJE: igrišče pri OŠ Šmartno pri Litiji

Dogodek bo obeležen z raznovrstnimi **športnimi aktivnostmi, rokometnimi tekmami vseh selekcij RD HERZ ŠMARTNO**, **druženjem** in **zabavnim programom za vse generacije**. To bo priložnost, da skupaj proslavimo šport, gibanje in našo skupnost.

Poskrbljeno bo tudi za **pijačo, jedačo in spremljevalne aktivnosti**, zato vabljeni, da dan preživite skupaj z nami v **sproščenem in športnem vzdušju**!

Vse podrobne informacije o programu boste sproti našli na naši **Facebook** in **Instagram** strani.

»Borimo se za Šmartno!«

Zaščita pred zajedavci:
zdravila, ki ščitijo vaše ljubljenčke

Avtorica članka: Neža Brilej mag. farm., lekarna Nova Litija

Hišni ljubljenčki so naši zvesti spremljevalci, vendar so tudi oni pogosto tarča nezaželenih obiskovalcev. Ena večjih nevarnosti zanje so zajedavci – paraziti, ki lahko povzročijo vrsto zdravstvenih težav, od blagih kožnih vnetij do resnih bolezni notranjih organov. Redna zaščita in pravočasno ukrepanje sta zato ključnega pomena za njihovo zdravje in dobro počutje.

Za zaščito pred zunanjimi zajedavci so v lekarnah na voljo zdravila v različnih oblikah. Najbolj razširjene so kapljice za nanos na kožo (t. i. spot-on pripravki), ki nudijo zaščito do več tednov, zato je potrebna mesečna reaplikacija. Za dolgotrajnejši učinek so primernejše zaščitne ovratnice, ki postopoma sproščajo učinkovine in lahko delujejo tudi do osem mesecev. Za odstranjevanje notranjih zajedavcev se uporabljajo žvečljive tablete. Pri izbiri zdravila moramo razlikovati med zunanjimi in notranjimi zajedavci, pozorni pa moramo biti tudi na vrsto živali, telesno težo in starost, zato je priporočljiv predhoden posvet s farmacevtom ali veterinarjem.

Zunanji zajedavci, kot so bolhe, klopi, garje in uši, povzročajo srbenje, draženje kože in lahko širijo nevarne bolezni. Tudi notranji zajedavci, kot so gliste, trakulje, srčne gliste in bičkarji, niso nič manj nevarni, saj ogrožajo prebavni sistem, povzročajo hujšanje, slabokrvnost, drisko, v hujših primerih pri okužbah s srčno glisto pa celo okvare srca in pljuč. Okužbe z notranjimi zajedavci pogosto potekajo zelo neopazno.

Za zaščito pred zajedavci ni dovolj le izbira pravega zdravila – enako pomembna je redna preventiva skozi vse leto. Skrb za higieno, redni veterinarski pregledi ter izogibanje okoljem z večjo prisotnostjo zajedavcev so dodatni ukrepi, ki pomagajo preprečiti okužbe. Z doslednostjo, odgovornostjo in pravočasnim ukrepanjem lahko svojim ljubljenčkom zagotovimo dolgo, zdravo in kvalitetno življenje.

Zahvala ob uspešno izpeljanem Dnevu zdravja

Avtorica članka: Neja Perič

Iskrena hvala vsem, ki ste prispevali k uspešni izvedbi dogodka Dan zdravja, ki je potekal 19. 4. 2025.

Posebna zahvala gre trgovini Lidl, ki nam je velikodušno brezplačno zagotovila prireditveni prostor, trgovini Sanolabor za omogočen dostop do električne energije ter trgovini KGZ Litija, ki je poskrbela za osvežitev z donacijo plastenk vode in jabolk za vse udeležence in izvajalce dogodka.

Vaša podpora in sodelovanje pomenita veliko – ne le nam kot organizatorjem, temveč tudi vsem, ki so se dogodka udeležili in skupaj z nami prispevali k širjenju zdravih življenjskih navad.

Hvala, ker s skupnimi močmi ustvarjamo bolj zdravo skupnost!

Sončni žarki, vročina in klopi – ključni poletni izzivi

Poletje je končno pred vrati! Prinaša veliko užitkov (adijo šola, živjo počitnice!), a tudi nevarnosti, ki jih ne smemo spregledati: **škodljivo sonce, dehidracijo in klope.**

Sonce - sovražnik ali prijatelj?

Sonce omogoča življenje, vendar pa UV-žarki povzročajo:

- sončne opekline,
- prezgodnje staranje kože,
- poškodbe oči,
- povečano tveganje za pojav melanoma, najnevarnješo obliko raka.

ZAŠČITA: uporaba kreme z zaščitnim faktorjem (spf) 30+, pokrivala, dolga oblačila, sončna očala, senca.
PRIPOROČILO: izogibanje soncu med 10. in 17. uro.

Vročina in dehidracija

V vročini naše telo izgublja tekočino, kar lahko **privede do dehidracije**.
Znaki: glavobol, utrujenost, suha usta, temen urin, vrtoglavica.
Priporočila: otroci naj spijejo 1,0–1,5 l; odrasli pa 2,0–2,5 l na dan.
Najboljši napitki: navadna voda, nesladkan čaj, smoothieji, sadni napitki brez sladkorja.
Izogibajte se sladkim pijačam, gaziranim pijačam in alkoholu.

Klopi - majhni, a nevarni

Klopi prinašajo dve bolezni:

- **lymsko boreliozo** (značilna je rdečina v kolobarju),
- **klopni meningoencefalitis** (KME), ki lahko pusti trajne posledice.

ZAŠČITA: nosite dolga oblačila, uporabite repelente, izogibajte se visoki travi in se sprehajajte po urejenih poteh.
Ne pozabite: po vrnitvi domov natančno preglejte telo.
Odstranjevanje klopa: s pinceto (takoj, ko ga opazite) – brez olja, slinjenja ali vrtenja. **Proti KME se lahko tudi cepite, kadarkoli v letu.**

Naj bo vaše poletje čudovito in varno – s sončno kremo, klobukom, vodo in zaščito proti klopom!

Zdravstveni dom - Center za krepitev zdravja Litija

KGZ LITIJA
Kmetijsko gozdarska zadruga Litija z.o.o.,
Valvazorjev trg 3, 1270 Litija
SPREMLJAJTE NAS TUDI NA FB!
AKCIJA v Prodajnem centru ŠMARTNO!
AKCIJA VELJA DO RAZPRODAJE ZALOG. Slike so simbolične.
Dobrodošli v KGZ Litija! www.kgz-litija.si

Univerzalna zemlja za rastline K10+70L
9,99€

Gnojilo NPK za vrtnarje K10+ 4,5kg
6,49€

Biokill refil 500ml
4,29€

Spray za ose z dosegom 6m Digrain 600ml
6,59€

Insekticidna plošča Fitokol 10/1
4,69€

Naravna ovira proti polžem Bioventis 1kg
4,99€

Dash prašek 6kg 100 pranj
15,99€

Špageti Barilla št. 1 in 3, 500g
1,19€

Tuna v olivnem olju 3x80g Delamaris
3,49€

Radler Isotonic 0,0% 0,5L ploč.
1,09€

Radenska 1,5L
0,79€

Čokolino 1,8kg
12,99€

Srečni so tisti, ki umirajo s prepričanjem,
da zaslužijo solze tistih, ki ostanejo.

ZAHVALA

Zapustila nas je naša mama, babica, prababica, tašča, sestra in teta

FRANČIŠKA TOMAŽIČ iz Dragovškega

17. 9. 1932–17. 5. 2025.

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, cvetje in sveče ter svete maše. Hvala vsem, ki ste jo pospremili na zadnjo pot, g. župniku Janezu Ferležu in g. Janezu Juhantu za lep obred, pevcem ter Francu Propsu in Lenartu Lavrihu za besede slovesa.

Vsi njeni

Na svetu si, da gledaš sonce.
Na svetu si, da greš za soncem.
Na svetu si, da sam si sonce
in da s sveta odganjaš – sence.
(Tone Pavček)

Z bolečino v srcu sporočamo, da nas je v 90. letu starosti
zapustil naš ljubi mož, oče, dedek in pradedek

JANEZ (IVAN) AMBROŽ

rojen leta 1935,
iz Šmartnega pri Litiji.

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste ga skupaj z nami pospremili na njegovi zadnji poti, za izrečeno sožalje in za besede tolažbe. Posebej se zahvaljujemo vsem gasilcem za izkazano spoštovanje in organizacijo gasilskega pogreba, saj je bilo gasilstvo neločljiv del njegovega življenja.

Vsa toplina, požrtvovalnost in nesebičnost njegovega srca bodo ostale za vedno z nami.

Žalujoči: žena Slavka ter otroci in vnuki z družinami

Življenje celo si garal,
za družino, dom vse si dal.
Sedaj sledi ostale so povsod,
od dela tvojih pridnih rok.

ZAHVALA

FRANCI AMBROŽ

iz Riharjevca, Šmartno pri Litiji

(30. 3. 1956–15. 5. 2025)

Ob izgubi našega dragega moža, očeta in dedka se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem za izrečeno sožalje, darovano cvetje in sveče.
Vaša prisotnost in besede tolažbe so nam bile v neprecenljivo oporo v teh težkih trenutkih.
Zahvaljujemo se NMP ZD Litija in Splošni bolnišnici Trbovlje za oskrbo in nego v času njegove bolezni.
Hvala pogrebni službi, pevcem vokalne skupine Lipa, g. Namestniku ter ge. Petri Planinšek za lep izveden obred slovesa.

Hvala vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti in ga ohranjate v lepem spominu.

Vsi njegovi

V starosti 67 let nas je prezgodaj zapustila naša draga mama, žena in sestra

MAJDA RIBIČ

iz Selška

(30. 9. 1957–3. 5. 2025).

Iskrena zahvala vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in ostalim, ki so ji pomagali v njenih zadnjih minutah ter jo pospremili na njeno zadnjo pot.

Žalujoči: mož Stanko, sinova Marko in Andrej ter sestre Bernardka, Kristina in Helena

Vse na svetu mine,
vse se spremeni,
le spomin na vaju ostaja in živi,
ker dom je prazen in molči.

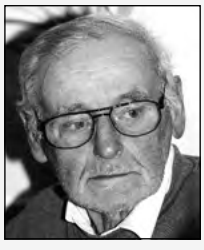

V SPOMIN

Aprila je minilo dve leti, odkar nas je tiho zapustila draga mama,
junija lani pa se je od nas poslovil še naš ljubljeni ata.

ALOJZIJA GROŠELJ

13. 7. 1933–25. 4. 2023

in

ALEKSANDER MELHIOR GROŠELJ

13. 12. 1929–23. 6. 2024

Naj žarita njuna modrost in spomin kot svetla luč med nami.

Hvala vsem, ki se ju spominjate, prižgete svečko
in postojite ob grobu.

Vsi njuni

ZAHVALA

V 91. letu nas je za vedno zapustila draga mama, babica, prababica

ZOFIJA VIDIC (PEVEC)

5. 5. 1934–17. 5. 2025,
iz Šmartnega pri Litiji.

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom za izrečeno sožalje in tolažilne besede, darovano cvetje in sveče. Še posebej se zahvaljujemo patronažni službi, KSP za organizacijo pogreba in župniku za lepo izpeljan obred.

Sinova Jani in Demi z družinama

Iz življenja grmaške graščakinje Silvine Apfaltrern

Avtor članka: Tim Šteferl

V tokratni številki Krajevnih novic bom poskušal na kratko osvetliti življenje baronice Silvine Apfaltrern, pozabljene soproge barona Rudolfa Apfaltrerna, ki smo ga spoznali v aprilski številki. Baronica je ob svojem možu upodobljena na portretu, ki danes visi na gradu Bogenšperk.

Portret baronice Silvine Apfaltrern (Ivan Franke, 1875), foto: Tim Šteferl

Grofica **Silvina Cecilija Florentina Margheri di Commandona** se je rodila 13. februarja 1833 na Poljanah v Ljubljani, krščena pa je bila dan pozneje v cerkvi sv. Petra. Bila je zadnji otrok in edina hči grofa Clemensa Margherija in Florentine Langer. Mati Florentina je bila doma z graščine Pogance pri Novem mestu in je bila meščanskega rodu, oče Clemens pa je bil potomec stare italijanske plemiške rodbine, katere korenine naj bi segale celo v srednjeveško Španijo. Rodbina Margheri se je konec 18. stoletja izselila iz italijanske province Piemont, ko je Silvinin dedek, grof Antonio Giuseppe Margheri, vstopil v habsburško vojsko, v kateri je dosegel čin polkovnika. Tudi Silvinin oče Clemens je bil na začetku vojak, vendar je iz vojaške službe izstopil in postal državni arhivar v Ljubljani. Grof Clemens je umrl za tuberkulozo zgolj štiri mesece po rojstvu hčerke Silvine, zato je mati Florentina prodala hišo v Ljubljani in se skupaj z otroki Emilijanom, Albinom in Silvino preselila na rodni grad Pogance, kjer je leto pozneje tudi sama podlegla tuberkulozi, stara zgolj 26 let. Skrb za osirotele otroke je verjetno prevzel Franc Henrik Langer, Florentinin brat in graščak na Pogancah. O njihovem odraščanju ne vemo ničesar, znano pa je, da so vsi trije sorojenci leta 1840 podedovali Stari grad pri Otočcu, ki je bil pred tem v lasti rodbine Breckerfeld, iz katere je izvirala njihova babica Izabela. Ta dediščina je nedvomno izboljšala njihov gmotni položaj. Silvinin brat Emilijan je umrl že pri 19 letih, brat Albin pa je leta 1854 kupil grad Otočec, ki je ostal v lasti rodbine Margheri do druge svetovne vojne.

29. aprila 1856 se je v grajski kapeli na gradu Otočec 23-letna Silvina Margheri poročila s 37-letnim baronom Rudolfom Apfaltrernom, stotnikom avstrijske cesarske armade, cesarsko-kraljevim dednim komornikom in graščakom na Grmačah pri Litiji, Krupi in drugod. Apfaltrerji so bili zelo stara in znana kranjska plemiška rodbina in tako si je Silvina s poroko zagotovila nadaljnjo eksistenco in položaj v tedanji družbi. Zapletlo pa se je pri naslovu. Silvina je ob poroki prevzela možev baronski naslov, ki pa je bil za stopnjo nižji od grofovskega. Več kot očitno se s tem ni sprijaznila, saj je po poroki zahtevala, da jo še vedno nazivajo kot grofico. Zakonca sta bila ves čas razpeta med Grmačami in Belo krajino, kjer so se razprostirale Apfaltrerjeve posesti. V menda srečnem zakonu nista imela otrok. O njunem življenju v naših krajih ne vemo prav veliko, sta se pa očitno držala bolj zase, saj v Šmartnem nista bila najbolj priljubljena. Tako ju ne srečamo med krstnimi botri, tudi v cerkvi je bilo njuno mesto ločeno od ostalih. Silvina je ovdovela leta 1893, takrat se je za stalno preselila na grad Grmače. Ker je vztrajala pri grofovskem naslovu, so jo zaposleni na gradu pogovorno imenovali »grafna«, kar je popačenka nemške besede za grofico (nem. *Gräfin*). V ljudskem spominu se je ohranil tudi dogodek iz leta 1895. 14. aprila pozno zvečer je Kranjsko stresel potres z magnitudo 6,1 (t. i. ljubljanski potres). Grad Grmače je bila dvonadstropna stavba, bivalni prostori gospode pa so bili v najvišjem nadstropju. Ob potresu naj bi Silvina Apfaltrern kljub svojim letom v veliki paniki pritekla iz gradu na dvorišče, kjer so že bili nekateri uslužbenci, ki jih je potres prav tako vrgel iz postelje. Prestrašene baronice Apfaltrern menda ni bilo mogoče pomiriti, dejala naj bi, da se v grad nikoli več ne bo vrnila. Nekaj dni je nato dejansko bivala v prostorih za služinčad, potem pa so jo le prepričali, da se je vrnila v svoje grajske sobane. Razen nekaj manjše škode grad v potresu ni bil huje poškodovan.

Silvina Apfaltrern je umrla 5. junija 1902 na gradu Grmače, stara 69 let. Dva dni pozneje so jo pokopali v rodbinski grobnici Apfaltrerjev na litijskem pokopališču, kjer počiva še danes. Vse do svoje smrti je ostala tudi solastnica Starega gradu pri Otočcu.

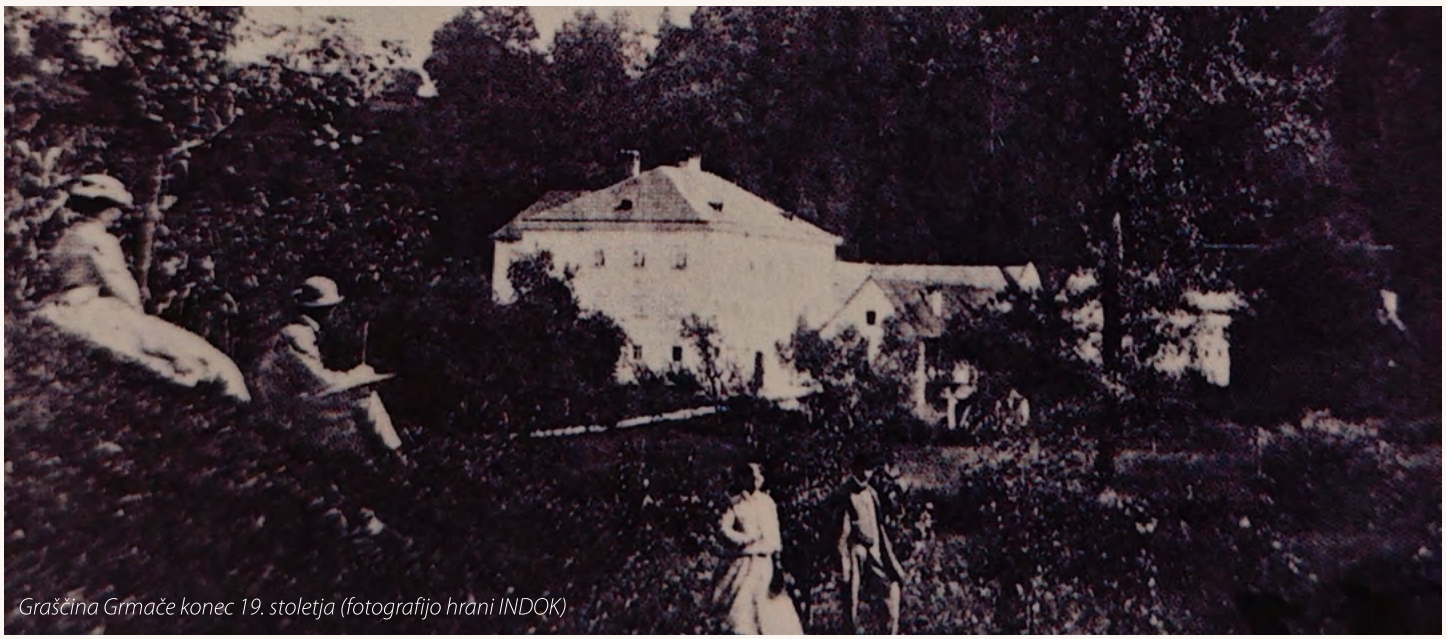

Graščina Grmače konec 19. stoletja (fotografijo hrani INDOK)